1893 — 1973 80 років Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-8740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 38. ЧЕТВЕР, 1-го БЕРЕЗНЯ 1973 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, MARCH 1, 1973 No. 38. VOL. LXXX.

КОРОТКІ ВІСТКИ

Середа, 28 лютого 1973

ДЕПАРТАМЕНТ РІЛЬНИЦТВА У ВАШИНГТОНІ опублікував відомості про дальше підвищення цін на різні харчові продукти та висловив передбачення, що в цьому році харчі подорожчають кругло на 6 відсотків. Економісти з Інституції Брукінґа зібрали найновіші відомості про подорожчання харчів у ЗСА — за один тиждень після девальвації долярa за кордоном. Різко підскочили ціни на зерно, муку й на деякі мучні вироби, ціна на свинину зросла до 8 відс., а на смажені кури — до 10 відс.

КОЛИШНЬОГО ПРОВІДНИКА з рамени Демократичної партії в Ню Джерзі Джона Кенні визнано на суді в Трентоні винним у порушенні законности: він брав хабарі від різних фірм, коли був „фріголдером" у Гудсонському повіті, невідповідно поводився з людьми і справами тощо. Джон Кенні може дістати до 10-ти років тюрми. Йому тепер 54 роки.

У СТОЛИЦІ НІКАРАГВИ Манаґві, що недавно була зруйнована землетрусом, знову відчувалися стрясення землі. Хоча вони були досить сильні, жертв не було.

НЮ-ЙОРКСЬКЕ УПРАВЛІННЯ МОСТАМИ і тунелями інформує, що багато автомобілістів не платять в автоматичні каси, переїжджаючи через мости й тунелі. Деякі вкидають замість монет — ґудзики.

ФЕДЕРАЛЬНА РАДА РЕЗЕРВ У ВАШИНГТОНІ підняла так зв. врахунковий відсоток до 5 з половиною відсотків. Одночасно, Комісія для відсотків і дивіденд дала змогу банкам підвищувати відсотки за надавані ними позички. Тепер банки, позичаючи гроші, можуть брати до 6 і навіть 6 і три четверті відсотка, але не від дрібних позичковців.

НА АЛЯСКУ ВИЛЕТІЛА ЧИМАЛА ГРУПА американських і совєтських науковців, які будуть вивчати стан криги, випаровування води, хемічний склад тих випарів. Праця такої спільної експедиції триватиме понад два тижні, вона головно сконцентрована в районі Берінґового моря. Експедиція відбувається в рямках договору про американсько - совєтське співробітництво в ділянці метеорології.

У КАЛІФОРНІЇ СТАВСЯ НЕВЕЛИКОЇ СИЛИ ЗЕМЛЕТРУС минулого тижня. Підземні поштовхи були найбільш відчутні в Окснарді, але навіть там не було ні жертв, ні більших матеріяльних збитків. Легкий землетрус стався в районі Філядельфія — Трентон.

У ФРАНЦІЇ ВСЕ ЩЕ НЕ ДІЄ нормально летунська комунікація. 20 лютого вийшли на страйк члени контрольних станиць на великих летовищах під Парижем, а коли летунські компанії викликали до праці контролерів військового летунства, то багато пілотів відмовилися вернутися до праці, заявивши, що вони не мають довір'я до непривичних до цивільного летунства військових контролерів.

БРИТАНІЯ ТЕРПИТЬ від хвилі страйків. 250.000 державних і міських службовиків у Лондоні проголосили 24-годинний протестаційний страйк. Такий сам страйк проголосило 29.000 залізничних машиністів і службовиків, а у шпиталі й санаторії матимуть великий клопіт, коли застрайкують 220.000 сторожів, робітників та помічників на нижчих становищах у шпиталях. Ввесь цей страйковий рух звернений проти суворих фінансових розпорядків уряду у боротьбі проти інфляції. Консервативний уряд не поступається робітникам, маючи за собою загал суспільства, втомленого страйками.

ЄГИПЕТ І ЛІВІЯ ОФІЦІЙНО ЗАСКАРЖИЛИ Ізраїль до Міжнародної Федерації летунських пілотів, закинувши Ізраїлеві свідоме і плянове зістрілення в минулу середу лівійського пасажирського літака, при чому згинуло 106 осіб. Але Міжнародна Федерація пілотів відкинула домагання арабів, щоби перевести демонстраційний страйк проти Ізраїлю та щоби збойкотувати ізраїльський летунський рух. Водночас у Франції заперечили, наче би французький пілот того арабського пасажирського літака не мав кваліфікацій керувати такою машиною.

ЯПОНІЯ НЕ ВДОВОЛЕНА, що її не запросили до участи в Міжнародній конференції про В'єтнам, яка відбувається тепер у Парижі. Найближчий співробітник прем'єра Какуї Танаки заявив, що Японії не допускають на будь - які великі міжнародні конференції, забуваючи, що Японія одна з керівних світових економічних потуг. Зокрема, той японський речник звернув увагу, що від Японії вимагається участи в економічній відбудові Індокитаю, але не запрошується її на конференцію про Індокитай.

БРИТІЙСЬКА КОРОЛІВСЬКА РОДИНА ПРОГОЛОСИТЬ незадовзі заручини доньки королеви Єлисавети князівни Анни з поручником Марком Філіпсом — твердять деякі газети, застерігаючись, що покищо нічого про це офіційно не сказано. Князівну Анну раз-ураз бачать у товаристві того молодого старшини. Хоч Анна скінчила вже 18 років, проте на своє заміжжя потребуватиме згоди від своєї матери - королеви, яка буде в цій справі нараджуватися з прем'єром міністрів, — бо Анна знаходиться високо на листі потенціяльних наступників на британському престолі.

У Маямі відбувся „День Українського Народного Союзу"

Маямі, Флорида. — Близько 200 осіб заповнило 24 лютого простори залі місцевого Українського Американського Клюбу, щоб спільно відзначити традиційний вже тут „День Українського Народного Союзу". Серед учасників було значне число молоді і дітей, які не тільки були глядачами, але взяли активну участь у виконуванні програми, яку підготовив окремий комітет в складі Олі Максимович, Тараса Максимовича та Олександра Гнатюка. При вході на залю гостей вітав секретар 368 Відділу УНС п. Василь Подобінський, кол. Усусус, який ввесь свій вільний час віддає справам УНСоюзу, користуючися активною допомогою своєї дружини пані Олімпії. Імпрезою проводив п. С. Ковальчук, голова Відділу. У своєму слові він подав деякі інформації про Союз, його працю та ролю в українському житті ЗСА та Канади. Інформацію голови доповнила англійською мовою пані Оля Максимович. Центральною частиною програми були виступи місцевої танцювальної української групи, яка виконала ряд українських національних танків. Особливо полонила увагу глядачів наймолодша віком — всього чотирьохрічна — Катруся Весневська. Товариська зустріч протягнулася пізно у ніч.

ЗСА РІШУЧЕ ВИМАГАЮТЬ ЗВІЛЬНЕННЯ ПОЛОНЕНИХ

Париж. — Державний секретар Вілліям Роджерс отримав від Президента Ніксона доручення рішуче вимагати від приявного на Паризькій конференції про В'єтнам міністра закордонних справ Північного В'єтнаму Нгуєна Дю Тріня „з'ясування" комуністичного становища в справі дальшого звільнювання американських полонених. Пресовий секретар Білого Дому Рональд Зіґлер відчитав журналістам завваги, записані під час його довгої розмови з президентом Ніксоном. Америка, за тією заявою, рішуче відкидає пов'язування комуністами справи полонених з будь-якими іншими справами, як тільки відкликування з В'єтнаму американських військ. З 23.400 вояків, що їх ЗСА мали у В'єтнамі в дні підписання договору про замирення у В'єтнамі, себто 28 січня ц. р., відкликано більше як 50 відсотків. Тим часом, з-посеред 652-ох полонених, до яких Північний В'єтнам признався на своїй офіційній листі, звільнено дотепер 163-ох, себто тільки 29 відс. Президент Ніксон заявив через Зіґлера, що справа звільнення полонених має бути „найпершою" справою на Міжнародній конференції про В'єтнам у Парижі — перед усіма іншими справами. У Парижі проголошено широкі заяви з американської і комуністичної сторін. Комуністична заява промовчує цілком справу полонених, зате закидає Америці зволікання з очищенням від мін портів і вод у Північному В'єтнамі та бомбардування летунством Ляосу і Камбоджі, що є ніби порушенням договору про перемир'я у В'єтнамі. Зате вичисляє цілу низку закидів проти державного уряду в Сайгоні: дальше притримування цивільних політичних в'язнів, переведення тисячів воєнних операцій, нацьковування проти військових представників Північного В'єтнаму у Мішаній Військовій Комісії у Південному В'єтнамі юрби, — утруднювання праці тим комуністичним військовикам і т. п. З свого боку американська нота вичисляє низку конкретних актів порушення Північним В'єтнамом пакту про перемир'я, між ними — перекинення до Південного В'єтнаму нових військових формацій. Північно-в'єтнамські комуністи подали спершу за причину припинення дальшого звільнення полонених „технічні труднощі", — а після того пов'язали цю справу з згаданим вище різними іншими справами. В останній хвилині комуністичний полковник у Сайгоні заявив, що „обидві сторони повинні прийняти позитивні заходи в справі звільнення полонених". З американської сторони припинене дальше відкликування війська з В'єтнаму і недвозначно загрожено, що будуть вжиті різні засоби, щоб осягнути негайне звільнення полонених згідно з постановами договору 28-го січня ц. р.

Президент перевів багато змін на становищах амбасадорів

Вашингтон. — Президент Ніксон перевів в останніх днях різні зміни на амбасадорських постах в цілому ряді чужих держав. Найголовнішим є призначення одного з найкращих знавців справ Далекого Сходу й Азії Маршалла Ґріна на амбасадора в Австралії. Він був дотепер асистентом державного секретаря для справ Далекого Сходу і Східньої Азії. Водночас заступника Маршалла Ґріна в Державному Департаменті, який грав видатну ролю, як співробітник Генрі Кіссінджера, у переговорах про В'єтнам В. Сулліван, призначений на амбасадора у Філіппінах. Ці призначення вважають за доказ, що ЗСА прив'язують велику вагу до ролі Австралії й Філіппін у збереженні миру та безпеки в тихоокеанському обширі. Теперішній амбасадор в Італії Ґрагам Мартін призначений на амбасадора до Південного В'єтнаму: з підписанням перемир'я у В'єтнамі відходить у стан спочинку один з найстарших американських дипломатів, довголітній амбасадор у Південному В'єтнамі Елсворт Банкер. До маленького Люксембурґу Президент призначив на амбасадора жінку, пані Рут Люїс Фаркас, доктора психології з Ню Йорку. Пані Фаркас, мати чотирьох синів, працювала вже в американській делеґації в ЮНЕСКО. Вона є дружиною багатія, який заснував існуючі в різних містах Америки департаментові крамниці „Александер". Републіканка, пані Фаркас жертвувала на останню виборну кампанію Ричарда Ніксона к. 140.000 дол.

Усувають недоброякісні харчові консерви

Вашингтон. — Хоча дуже рідко, але в консервовій промисловості трапляються випадки затруєння харчів. Іноді вони стаються тому, що самі харчі були недостанньо хемічно опрацьовані або й заражені певними бактеріями, а також через дефекти в металі „пушок"-банок, проникнення повітря тощо. Управління для контролі продуктів і ліків ЗСА повідомило, що з торговельного ринку забрано цими днями понад 70 000 великих „пушок" із грибами, фірми Юнайдет Кеннінґ Ко. із стейту Огайо. Гриби мали в собі бактерії, які викликали отруєння і смерть. Затруєння грибів через ті шкідливі бактерії легко розпізнати через різкий, неприємний запах. Компанія Стар Кіст Фуд забирає, чи вже забрала з торгової мережі консерви з риби „туни" разом 172 000 „пушок". Вони виявилися недоброякісними, хоча їх споживання й не загрожує таким затруєнням, як названі вище гриби. Покупець може повернути куплені консерви до крамниці, якщо при відчиненні „пушки" піде сопух, буде неприємний запах чи впадуть у вічі якісь інші незвичайні прикмети. В такому випадку крамниця зобов'язана замінити підозрілий харч іншими, чи повернути кошти, а запідозрені консерви будуть негайно передані на дослідження фахівцям.

НАГОРОДИЛИ УКРАЇНЦЯ

Канберра. У провінції Велс у Австралії відбулася виставка картин малярів із Сіднею, влаштована харитативною організацією „Служба суспільної опіки Синіх Гір". Було показано 106 картин. Як інформувала „Вільна Думка" з Сіднею ч. 45-1972 р., першу нагороду одержав на виставці український мистець із Катумби, Австралія, В. С. Савчак за образи на місцеву тематику.

СУМА ВШАНОВУЄ ПАМ'ЯТЬ Т. ЧУПРИНКИ

Ню Йорк. — У суботу 3-го березня в Домі ОУВФронту при 315 Схід 10 вул. Осередок СУМА вшанує о 5:30 по полудні Святковим Апелем пам'ять ген.-хор. Тараса Чупринки, свого Патрона, в 23-ій рік його геройчної смерти в бою з большевиками поблизу Львова.

СССР підпише Загальну Конвенцію про Авторські Права

Париж. — Совєтський Союз вирішив підписати Загальну Конвенцію про Авторські Права, закінчуючи в цей спосіб довголітній спір між совєтським режимом та чужоземними авторами, твори яких були друковані, ставлені чи висвітлювані в СССР без погодження з їхнього боку і, очевидно, без ніякого гонорару. У листі на адресу Рене Маге, директора ЮНЕСКО, А. Громико, совєтський міністер закордонних справ, повідомив ЮНЕСКО про готовість уряду СССР підписати конвенцію про авторські права з датою 27-го травня ц.р. і тим самим прийняти на себе всі зобов'язання та обмеження щодо друкування чужоземних книжок, музичних творів, театральних вистав та висвітлювання фільмів. Як досі, то совєтський уряд взагалі нехтував всякими приписами щодо авторських прав, вільно передруковуючи в себе чужоземні твори, а всі скарги і протести не знаходили в совєтських чинників ніякого відгуку чи зрозуміння. Тільки деякі автори мали щастя дістати від совєтського уряду гонорарі за свої праці. Це стосувалося прокомуністичних авторів, але навіть і в цьому випадку виплати були роблені з умовою, що одержані з титулу гонорару гроші мусіли бути видатковані в СССР. Погодження СССР підписати конвенцію про авторські права не означає, однак, що СССР виплатить належні гонорарі всім цим авторам, твори яких були опубліковані в СССР до цього часу. Умови конвенції зобов'язуватимуть СССР тільки на майбутнє. Речники ЮНЕСКО інформують, що таке рішення совєтського уряду треба зарахувати на рахунок бажання Москви „виявити добру волю" у взаєминах зі Заходом, а також відповідає совєтському плянові нормалізувати ці взаємини на всіх відтинках. Як відомо, уряд ЗСА постійно настоював на цьому, щоб СССР став членом конвенції про авторські права і саме питання цієї конвенції займало одну з важливіших позицій в переговорах між ЗСА та СССР щодо нормалізації відносин між цими країнами та поширення торговельних зв'язків. Не зважаючи на те, що ще немає ніяких конкретних даних про те, в якій мірі СССР стосуватиме умови конвенції про авторські права на практиці, західні видавництва висловлюють задоволення з такого розвитку ситуації, відзначаючи, що цей факт є „проломовим", на полі пошанування авторських прав у світі. Американські спеціялісти на відтинку законодавства про авторські права вважають, що погодження СССР приступити до конвенції про авторські права не включатиме творів т. зв. самвидаву. Коли ж йдеться про ЗСА, то американський уряд буде зобов'язаний дати всім совєтським авторам такі ж права, які матимуть західні автори в СССР. Іншими словами, на майбутнє не буде мислимим у будь-якій країні, яка підписала конвенцію про авторські права, вільно передруковувати будь-які підсовєтські твори.

Ізраїльський прем'єр Ґолда Меїр прибула до Вашинґтону

Вашинґтон. — Ізраїльський прем'єр Ґолда Меїр прилетіла до Вашинґтону, в минулий понеділок 26 лютого ц. р. У найближчий четвер вона матиме нараду у президента Ніксона, а в Америці перебуватиме 10 днів, при чому виступатиме в кількох містах із збіркою фондів на Ізраїль. Ґолда Меїр заявила на вступі, що вона сподівається, що зістрілення ізраїльськими джетами арабського пасажирського літака, при чому згинуло 106 осіб, не матиме впливу на її політичні розмови. Вона кількакратно назвала ту подію трагедією, — признала рацію, що та подія глибоко порушила світову публічну думку та висловила переконання, що така подія більше не повториться. Коли її запитали, як вона ставиться до останньої заяви єгипетського президента, що араби не відступлять Ізраїлеві ані п'яди землі, вона відповіла, що це має такий сам глузд, як заявав Ізраїлю, що він не відкличе своїх військ ані з п'яди окупованих арабських земель. Вона підкреслила, що це крайній час розпочати переговори про замирення. Арабська сторона ставила дотепер за передумову таких переговорів, щоб Ізраїль заявив свою принципову згоду завернути до кордонів з-перед червневої війни у 1967 році, чого Ізраїль не захотів зробити.

РАДІО-СЕРІЯ ПРО СУЧАСНУ УКРАЇНСЬКУ ЛІТЕРАТУРУ

Українська студентська радіо-група „Колос" при CFRW-FM радіо у Вінніпезі є спонзором серії про сучасну українську літературу, яку веде проф. Ярослав Розумний з Манітобського університету. Серію можна слухати кожного понеділка о 7-ій годині ввечері на програмі „Думи", на хвилі 94.3, аж до 26-го березня ц. р. Серія складається з п'ятьох частин і буде теж передаватися на студентських радіопрограмах у Торонті, Саскатуні та Ванкувері.

Українці Маямі вшанували пам'ять жінок-героїнь та поетеси Олени Теліги

Маямі, Флорида. — У вечірніх годинах 25 лютого тут відбувся святковий концерт, яким місцева українська громада відзначила річницю трагічної загибелі відомої поетеси Олени Теліги та вшанувала пам'ять українських жінок - героїнь, які віддали своє життя в боротьбі за українські національні ідеали. В програмі концерту були хорові точки у виконанні хору Союзу Українок Америки „Веселка" під управою Ольги Павлової, деклямації (Соня Микитка, Ірина Ракуш, Соня Серна та пластунка Наталка Гнатюк), фортепіянова точка у виконанні студентки Олі Цегельської - Кордуби, рецитація англійською мовою твору О. Теліги у виконанні Олі Максимович та доповіді Ірина Трач і Наді Мудрейко. Пані Ірина Трач у своїй змістовній та зворушливій доповіді накреслила історичний шлях української жінки і її відповідальної ролі в житті нашої нації, зупинившися над долею української жінки в умовах сучасного поневолення України більшовицьким режимом. Пані Надія Мудрейко познайомила присутніх з постаттю Олени Теліги, яка загинула з рук німецького ґештапо в Києві в лютому 1942 року. Цю вдалу імпрезу в честь української жінки - героїні та Олени Теліги підготовив місцевий відділ Союзу Українок Америки, очолений панею Іриною Ракуш. Програмою проводила пані Соня Серна, заступниця культурно-освітньої референтки відділу пані Олімпії Подубинської.

„Москва глибоко боїться наслідків навіть номінального закінчення окупації ЧСР" — стверджує „Ню Йорк Таймс"

Ню Йорк. — Коментуючи „святкування" 25-річчя комуністичного захоплення влади в Чехо-Словаччині, що відбувалися останніми днями в Празі із співучастю совєтського диктатора — генерального секретаря ЦК КПСС Л. Брежнєва, американський щоденник „Ню Йорк Таймс" ствердив у своїй редакційній статті з дня 27 лютого ц.р., що Москва в ніякому випадку не піде на будь-які концесії у відношенні до Чехо-Словаччини і на виведення звідти совєтських окупаційних військ. „Збройний [комуністичний] переворот в лютому 1948 року, під час якого був зліквідований чехословацький демократичний режим — сказано в статті, — був запляновaний у Москві, переведений під наглядом совєтського дипломата, відрядженого з тією метою до Праги і відповідального за переведення цієї колись свобідної і цвітучої республіки на становище безпомічного совєтського сателіта. П'ять років тому, за короткої ери Дубчека, було кілька місяців, коли Прага спромоглася відзискати трохи національної незалежности і дещо внутрішньої свободи. Але все це закінчилося, коли Брежнєв наказав своїм військам провести інвазію на Чехо-Словаччину і припинити революцію Дубчека. Десятки тисяч совєтського війська залишається сьогодні в Чехо-Словаччині, з метою загарантування, щоб ніякий зухвалий вияв незалежности Праги не стурбував Брежнєвської кліки в Кремлі. Ніхто не може заперечити, що практичні висліди совєтської політики в Чехо-Словаччині — від Сталіна до Брежнєва — були акуратні й успішні, якщо йде про застосування московської концепції „закону і порядку". Але ця політика є водночас джерелом глибоких політичних труднощів для пана Брежнєва. Брутальні заходи проведені в минулому — і в 1948 і в 1968 роках — щоб знищити і втримати знищеною чехословацьку свободу є дуже непопулярні в Західній Европі, навіть серед деяких комуністів. Совєтську поведінку в Чехо-Словаччині використовують проти комуністів всюди там в Европі, де люди можуть голосувати свобідно. Пан Брежнєв міг би полегшити в дечому ці труднощі, вивівши свої війська з Чехо-Словаччини і стаціонуючи їх над кордонами, звідки їм було б всього кілька годин до Праги, якщоб виникла нова потреба їх введення на територію ЧСР. Але ж Брежнєв не зважиться навіть і на такі мінімальні концесії, щоб підтримати дух стримування-детанту, що його він бажав би поширити в Европі. Не зважаючи на всі бундючі промови і всі останні святкування, російські володарі Чехо-Словаччини мусять глибоко боятися консеквенцій навіть номінального закінчення окупації свого празького сателіта."

Москва домагається від ЗСА видати колишнього громадянина Латвії

Вашинґтон. — Москва домагається видачі колишнього громадянина вільної Латвії Болеслава Майковскіса, батька якого вбили комуністи і який сам є відомим антикомуністичним діячем. Він, 69-річний столяр, живе тепер на Лонґ Айленді, Н.Й., прибув до ЗСА в 1951 році з табору переміщених осіб у Европі. У 1965 році суд у Латвійській ССР засудив його на кару смерти „в неприсутності" під закидом, що він виконував накази відомого жорстокостями „різника Латвії", есесівця Едуардо Раушмана. СССР вимагав тоді видати йому Болеслава Майковскіса, але на це не було відповідних доказових матеріялів і, крім того, Бюро натуралізації діє на вказівку Державного Департаменту, який не визнає комуністичного окупаційного режиму в Латвії. У 1965-66 рр. Майковскіса викликали на переслухання, а при тому ще інших 60 осіб із 19 різних міст, і ніхто не подав проти нього поважних обвинувачень, а сам Майковскіс сказав, що совєтські обвинувачення — це чисті наклепи, без єдиного відсотка правди. Але тепер, під час перевірки справи колишньої охоронниці в нацистському таборі Майданек у Польщі Герміни Расн із Квінсу, Н.Й., яку також можуть депортувати, якщо будуть доказані її злочини, виявилося, що Б. Майковскіс мав підписати у Ризі в часі другої світової війни один документ, в якому сказано, що „наказ про екзекуцію виконано". Де взявся цей документ, покищо не відомо.

„Широке море України" — збірка самвидавних документів з України

Балтімор. — Заходом й виданням Першої Української Друкарні у Франції й Українського Видавництва „Смолоскип" ім. В. Симоненка в Балтіморі появилася великою 378-сторінковою книжкою п.н. „Широке море України" збірка документів з України, що її видано як число 14 Бібліотеки „Смолоскипа" і в серії Документів, як їх число VII. На зміст цієї збірки склалися есеї і статті Євгена Сверстюка, в тому „Іван Котляревський сміється", „Слідами казки про Іванову молодість", „Іван Франко" й інші, виступи Вячеслава Чорновола „Слово про Кобзаря" та „В обороні стрілецьких могил", есеї Івана Дзюби "„Секс", „секс"… і трохи „антисексу" " та „Перед широким світом", дванадцять поезій Ліни Костенко із знищеної збірки „Зоряний інтеґрал", поема „Вертеп" Грицька Чубая, „Замість останнього слова" Валентина Мороза і його ж есей „Хроніка опору", історична розвідка Михайла Брайчевського „Приєднання чи возз'єднання", тридцять й один вірш Миколи Холодного та написаний невідомим автором під псевдонімом М. Ладо у Володимирській тюрмі нарис „Смерть Сталіна". Усі вміщені в збірці матеріяли були поширювані самвидавом в рукописах або в машинописах в Україні і в передмові від видавництва стверджено, що вони „друкуються без відома і згоди авторів", три із яких були арештовані в січні 1972 року й перебувають ще досі без суду в ув'язненні й один — Валентин Мороз відбуває 9-річний реченець ув'язнення в совєтських тюрмах. Передруки творів попереджені біо-бібліографічними статтями про кожного з авторів. Видано збірку „Широке море України" на доброму папері у твердій полотняній обкладинці із суперобгорткою роботи Д. Тугана. Ціна книжки 7.50 дол. Набувати можна у книгарнях або у В-ві "Smoloskyp", P.O. Box 6066, Patterson Station, Baltimore, Md. 21231.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Шевченківський березень

Місяць березень щороку за традицією присвячений звеличуванню пам'яті Тараса Шевченка, бож у тому місяці народився і помер цей геніяльний пробудник української нації. Шевченкові дні непорушні й обов'язкові щороку в березні особливо для вільної, розсіяної по всьому світу, української громади, яка у першу чергу покликана плекати не здійснений ще ідеал, скоплений у Шевченковому „Заповіті". Але в цьому році не кілька днів у березні, а цілий місяць повинен бути присвячений тій установі, яка прийняла за свого патрона Тараса Шевченка, маючи на увазі власне ідейний зміст його творчости, його полум'яні заклики до боротьби за свою хату, в якій панували б правда, сила і воля, його тугу за праведним законом Вашингтона для України. Засновники Наукового Товариства ім. Шевченка цілком правильно вийшли із засновку, що підвалиною самостійницької думки є наука, що підвалиною держави є культура, що не можна тримати вічно у політичному рабстві народу на високому щаблі культури. Щоб знати, хто ми і чиї ми діти, для того треба було вийти з темряви, в якій займанець тримав нарід, на світлий шлях науки.

Це вчинило Наук. Товариство ім. Шевченка, яке було завжди і по нинішній день пройняте духом свого великого Патрона. І тому справедливо Москва утотожнює НТШ з осередком українського „буржуазного націоналізму", грізнішого за проминальні політичні партії, бо того, який шляхом науки промощує тривкий шлях українській правді до всіх культурних народів світу. Проголошена у вчорашньому числі „Свободи" Відозва Українського Конгресового Комітету і вміщений з тієї нагоди редакційний коментар пригадують, що в цьому, 1973-му році минає сто років від часу заснування тієї високозаслуженої української установи. Головна Рада Наук. Товариств ім. Шевченка і окремі крайові Наук. Товариства, зокрема Наук. Товариство ім. Шевченка в Америці, відзначатимуть цей ювілей великим науковим з'їздом, що його доповіді вийдуть окремим науковим збірником, — виставкою всіх своїх видань за минуле сторіччя, — бенкетом, зустріччю з громадянством. Для цього треба грошових засобів. Українська громада в Америці жертвенна, коли довідується, що існує гідна, творча, конструктивна ціль, на яку треба дати гріш.

Отож цьогорічний місяць березень хай буде місяцем кампанії збірки фондів на користь Наук. Товариства ім. Шевченка. Є багато добрих установ, багато шляхетних цілей, але у місяці березні на першому місці повинно стояти НТШ і здійснення його плянів у зв'язку із сторіччям установи, яка ввела українську науку в річище світової науки.

Святкування... окупації

Проведені минулого тижня святкування 25-річчя насильного встановлення Москвою комуністичного режиму в Чехо - Словаччині мали, не зважаючи на всю їх штучну урочистість, характер глибокого трагізму. Як і багато разів у недавній історії, зокрема за ввесь період совєтської окупації, чехи і словаки були ще раз примушені „святкувати" роковини свого поневолення, річницю встановлення накинутого їм Москвою тоталітарного режиму й окупації їхньої країни збройними силами чужої держави.

Як кпини звучали пронизані цинізмом заяви Брежнєва про те, що комуністична Чехо - Словаччина стала однією з провідних і економічно найкраще розвинутих країн світу, що збільшується видатно її роля і вплив в міжнародному розвитку і що досягнення чехословацьких комуністів у „консолідації" і в „нормалізації" внутрішнього становища в країні „неоціненні". А були виголошені ці заяви в той час, як у Чехо - Словаччині й далі перебуває 70-тисячна совєтська армія, командування якої разом із совєтським амбасадором у Празі є фактичним паном життя і смерти в ЧСР. Якщо ж ідеться про „консолідацію" і „нормалізацію", то вони були досягнуті після того, як десятки тисяч непокірних чехів і словаків були примушені покинути свою батьківщину і ще численніші десятки тисяч чеських інтелектуалістів — учених, професорів, письменників, мистців, журналістів були переведені на чорну роботу — замітачів вулиць і бюр, копальняних робітників, двірників чи в кращому випадку таксівкарів, а сотки з-поміж прихильників демократичних реформ Дубчека опинилися в ув'язненні або ж були взагалі позбавлені праці. І тому ніякого відгуку не викликала ні в краю, ні серед чеської та словацької еміграції проголошена гусаківським режимом „амнестія" для тих, що втекли за кордон після окупації в серпні 1968 року. Ніхто ж не має бажання повертатися в окуповану Москвою країну, населення якої приречене на непевність свого завтра, злидні і тюрми.

В. Ткач

ФРАНЦІЯ ПОКУТУЄ ВІДПРУЖЕННЯ З СССР

Невдовзі — 4 і 11 березня ц. р. — у Франції відбудуться парляментарні вибори. Цього разу проти ґоллістів і їх нечисленних союзників виступає лівий бльок, що складається з комуністів, соціялістів і лівих радикалів. Виглядає так, що перемога лівого бльоку не тільки не виключена, але й дуже можлива. Якщо це станеться, то при сучасному конституційному режимові „ґолліст" президент Жорж Помпіду ледве чи зможе справляти далі владу, хоч конституція і дає йому чимало прерогатив. Тоді виринає перспектива влади „народного фронту", при якій комуністи мають шанси захопити поволі все управління державою в свої руки.

Комуністична Франція — це означало б катастрофу не тільки для неї самої, не тільки для Европи, але й для цілого західнього світу. Але хто поносив би вину, якби розвиток подій пішов у зазначеному напрямку, і які причини для такої можливости? Внутрішня соціяльно - економічна ситуація? Ні, нам видається, що причин треба шукати у зовнішній політиці, яку започаткував ще великий попередник Жоржа Помпіду, генерал Шарль де Ґолль.

Де Ґолль розпочав антиамериканський курс політики, він послабив зв'язки Франції з оборонним союзом НАТО і він, врешті, розпочав політику „відпруження" з Москвою. Наслідком такої політики витворилася досить двозначна ситуація. З одного боку, ґоллісти були стримуючою силою проти комунізму всередині країни, а з другого боку — Франція стала чемпіоном політики „відпруження" і навіть „наближення" щодо СССР. Торговельні і культурні зв'язки з СССР розпочала Франція. Де Ґолль, а пізніше і його наступник Помпіду відбували подорожі до Москви й укладали договори у різних ділянках з Москвою. Інші західньоевропейські держави пішли за прикладом Франції.

Мало того, започаткувавши еру охолодження супроти ЗСА, де Ґолль противився всяким заходам щодо зміцнення і поширення західньоевропейського об'єднання. Лише після його відходу і смерти Помпіду уможливив приступлення до Европейської Економічної Спільноти Англії, а з нею також Ірляндії і Данії. Де Ґолль провадив „великодержавницьку" політику, немовбито Франція могла дозволити собі на свого роду виключне „партнерство" з СССР.

На нашу думку, така політика Франції мала фатальні наслідки для безпеки Західньої Европи. І коли тепер робляться — і з участю Франції — розпачливі зусилля, щоб урятувати оту західньоевропейську єдність і не зірвати з ЗСА, то ці зусилля стають щораз тяжчими, а дехто просто вважає, що вони приходять запізно, особливо, коли взяти на увагу труднощі в зносинах з ЗСА.

Але це — зовнішній бік справи. На в н у трішньому відтинку така політика, так би мовити, регабілітувала і комуністів, вона зробила з комуністів „добрих громадян і патріотів". Бож справді, якщо можна домовлятися і „зближатися" з комуністично - совєтською Москвою, то чому не пускати до влади у себе комуністичну партію?! Тим більше, що комуністична партія Франції веде дуже спритну політику, відмежовується від троцькістських та анархічних елементів, не проголошує гасел громадянської війни, а тепер входить у коаліцію з цілком нібито „правовірними" соціялістами і радикалами!

Ґоллісти б'ють на сполох і перестерігають проти комуністичної небезпеки у Франції. Але пересічний француз дивиться на дуже численних французьких комуністів, як на таких же спокійних і навіть заможних „буржуа", як і він сам, і не вбачає катастрофи у приході до влади комуністичної партії. Мало того, спостерігаючи зусилля тих же таки ґоллістів, а тим більше французьких капіталістів, затіснити відносини з СССР і мати прибутки з е к ономічно-торговельних зносин з СССР, пересічний фрацуз думає, що комуністи легше справляться з цим завданням, ніж некомуністи - ґоллісти.

І тут починає покутувати ота „подвійна мораль", що її стосують не тільки у Франції, але й в багатьох інших державах західнього світу. Комунізм — це, мовляв, не для нас. Ми маємо зовсім іншу демократичну систему. Але ми можемо і мусимо (з користю для нашої економіки) „зближатися" з комуністичним СССР. Хай в тому СССР панує рабство, хай під гнітом Москви нидіють десятки волелюбних народів — це нас не стосується. Будемо з ними, комуністами „торгувати" (за словами колишнього англійського прем'єра Ллойд - Джорджа, „торгувати можна і з канібалами"), аби тільки вони не накидали нам свого комуністичного режиму.

Але, здається, що така „подвійна мораль" небезпечна. Чи не відчують, раніше чи пізніше, це на своїй власній шкірі всі ті, які так побиваються тепер за „відпруженням" із совєтами? І що тоді мають казати поневолені Москвою народи? Чи тішитися їм з того приводу, що вони мали рацію, коли перестерігали Захід проти облудно - небезпечної тактики Москви щодо т. зв. „мирного співіснування"?

Вислід виборів у Франції ще з певністю передбачити не можна. Можливо, французькому президентові Помпіду таки вдасться розпачливими заклинаннями (що їх він саме тепер робить) переконати своїх земляків ще й цим разом, що комунізм — добрий для СССР, але злий для Франції. Але чи прийде хтось із західних політиків до думки, дивлячись на французький приклад, що „наближення" з СССР — це таки гра з вогнем!?.

ДЕМОГРАФІЧНИЙ РІЧНИК ОН ПРО УКРАЇНУ

Під кінець 1972 року появився „Демографічний річник 1971", як одне з чергових видань Об'єднаних Націй. У 804-сторінковій книзі зібрані найважливіші статистичні дані про стан населення окремих держав-членів ОН. Це вже 23-ий випуск цієї серії публікацій ОН. Перший демографічний річник ОН появився в 1948 році. У змісті найновішого річника є такі розділи: сумаричне зіставлення населення земної кулі, населення з поділом на різні групи та категорії, народжуваність, смертність ще не народжених дітей, смертність немовлят, смертність загальна, життьові таблиці, подружжя, розводи. Статистичні таблиці попереджені вступом англійською та французькою мовами*.

Дані про окремі країни згруповані у зазначених розділах. Країни подані під континентами чи під специфічним географічним простором. Наприклад, Азія в річнику поділена на Східню Азію і Південну Азію, Европа — на Західню Европу, Південну Европу, Північну Европу і Східню Европу. (Східня Европа включає тільки сателітів СССР). Останній розділ у географічному розподілі займає СССР з такими двома підрозділами: Білоруська ССР та Українська ССР. Такого роду розподіл дотриманий у всіх розділах річника за незначними винятками, коли мова про СССР. В цьому останньому випадку не завжди включені дані про БССР та Українську ССР. Дані про СССР у всіх випадках включають обидві совєтські республіки. Порівняно зі статистичними даними про населення, його рух і даними про народжуваність та смертність інших країн, дані про СССР, а про Українську ССР та Білоруську ССР зокрема, неповні і недокладно опрацьовані. Всі дані стосуються 1971-го або попередніх років.

Населення України

Загальне число населення Української ССР, що має територію 603.700 кв. км, в 1970 р. було 47,126,517. Густота населення — 79 осіб на 1 кв. км. Число чоловіків було — 21,305,320, а жінок — 25,821,197, тобто на 4,515,877 більше, як чоловіків. Це, очевидно, наслідки війни, а також того, що пересічний вік жінок в Україні 75 років, а чоловіків — 67.

В 1970 р. міське населення України досягнуло 54.5 відс., тобто налічувало в загальному 25,688,560 осіб. На селі з той час жило 21,437,957 осіб. Даних про те, яке є відношення між жінками й чоловіками в місті і на селі в річнику немає. Варто відзначити, що тільки в таких республіках СССР, як Білорусь, Грузія, Киргизія, Молдавія, Т а д ж икістан, Туркменістан та Узбекістан, переважає сільське населення.

Коли йдеться про українські міста, то в 1970 році їхнє населення було таке:

мешканців	міст	мешканців
500,000 і більше	8	7,271,000
100,000 - 499.999	33	6.208,000
50,000 - 99.999	38	2,535,000
20,000 - 49,999	98	2,950,000
10,000 - 19.999	203	2,812,000
5,000 - 9.999	351	2,434,000
3,000 - 4,999	259	1,023,000
Менше 3,000	252	456,000

Етнічний склад населення України

В Українській ССР на 15 січня 1970 року жило 35,284,000 українців та 11,842,000 інших етнічних груп. Найчисленнішою була російська група, яка налічувала 9,126,000 осіб. На другому місці щодо числа були жиди — 777,000, а відтак білорусини — 386,000, поляки — 295,000, молдавани — 266,000, болгари — 234,000, мадяри — 158,000, румуни — 112,000, греки — 107,000, татари — 76,000, вірмени — 33,000, цигани — 30,000, гагаузи — 27,000 та неуточненої приналежности — 215,000.

Всіх українців в СССР налічувано, як подає річник, 40,733,246 осіб, тобто 5,449,246 українців за межами УССР в інших совєтських республіках.

Статистика народжуваности і смертности

Число народжень в Україні в 1970 р. було 719,213, тобто 15.2 на кожних 1000 населення. По всьому СССР пересічне число народжень було 17.4 на кожних 1000 населення. Число смертностей у 1970 році досягнуло 418,679, тобто 8.9 на кожних 1000 населення. Смертність немовлят в Україні становила 12,219, тобто 17 на кожних 1000 народжених живими немовлят.

Одружень у 1970 році на Україні заключено 465,786, тобто у відношенні 9.8 на кожних 1000 населення. У той же самий час було в Україні 135,376 розводів, тобто 2.86 на кожних 1000 населення.

Природній приріст населення на Україні був у 1970 р. 6.3 на кожних 1000 населення.

Найбільші міста України

За даними річника на Україні міст із понад 500,000 мешканцями є вісім. Це такі міста: Київ — 1,693,000 мешканців, Харків — 1,222,852, Одеса — 913,000, Донецьк — 878,590, Дніпропетровськ — 862,100, Запоріжжя — 676,000, Кривий Ріг — 581,000, Львів — 553,000.

Українці за межами СССР

Під цим оглядом демографічний річник ОН дуже неточний, бо, як видно, країни, де проживають українці, не подали ніяких даних про етнічний склад свого населення. Одна тільки Румунія подала, що в її кордонах у 1970 році проживало 59,803 українці.

м. с-ий

* United Nations. Demographic Yearbook 1971. 23rd issue. Special topic: Population Census Statistics. New York, Statistical Office of the United Nations, 1972.

Мґр Олекса Стовба

ІСТОРІЯ НЕ ПИШЕТЬСЯ БЕЗ ДЖЕРЕЛ

(2)

Маємо ще й інші осяги. Українське слово, пісня і музика заповнюють етер Канади і ЗСА. Маємо і нашу інтерконтинентальну г о р дість: це ґігантські кроки Великого Тараса. І пройшовся Тарас через Канаду, Америку, Бразилію та Арґентину... і де тільки стала його дужа нога... там з'явилися йому пам'ятники — символ Непоборного Духа Українства!

Ці кілька перечислених осягів не охоплюють наших найголовніших осягів. Їх, для прикладу, можна описати так: між українцями Клівленду, як і інших міст наших спупчень, треба шукати зі свічкою, щоб знайти наших молодих людей, які не ходили б до університетів. Вчаться в у н і в ерситетах майже всі — незалежно від того, чи їх батьки були селянами, міщанами, духовними особами, робітниками, інтеліґентами. Оцей факт і становить наш найбільший осяг.

Маємо також економічні осяги. Тяжкою працею, ощадністю та природним розумом наші люди трохи розбагатіли і піднялися на щабель середніх прошарків суспільства. Це відбилося благотворно, наприклад, на такому ґігантському проєкті і гордості всього українства як Гарвардський Центр Українських Студій. Сила українців в ЗСА має теж аспект політичного впливу. Ще не так давно воля України була вписана як ціль в плятформі Республіканської партії Америки. Маємо серед визначних американців чисельних і щирих приятелів. Наприклад, сенатор Тафт з Огайо дає особисті дарунки на українську науку.

Так, це безперечно золотий вік української еміґрації, і таким він піде в історію українства. Одначе, сам він не піде, коли його не записати в деталях, коли не записати бодай визначніших українців, які спричинилися до цього загального розквіту. Тут власне і приходить роля книги „Українці в Америці".

„Українці в Америці" буде сконденсованою, але детальною історією, що покаже не тільки осяги наших професіоналістів усіх категорій, але й все наше громадянство — його творчий капацитет, духову і фізичну силу. Ця історія буде написана нами, а не чужинцями, які часто - густо українських справ не розуміють або навмисно плутають. Наприклад, багато імен наших науковців, інженерів, лікарів, професорів вміщено в американських біографічних довідниках, але часом туди закрадаються перекручування про країну їх народження, про їхню діяльність в українській громаді.

При цій нагоді варто згадати вимоги щодо вміщення того чи іншого імени в книгу „Українці в Америці". В загальному ці вимоги подібні до прийнятих американських стандартів, одначе з них узгляднено умови, в яких перебували наші численні еміґранти під час другої світової війни та по ній. Для вміщення беруться до уваги заслуги та осяги наших осіб як в українському житті, так і в американському та канадському професійному житті. Крім численних винятків, продиктованих специфікою українського життя за кілька останніх десятиліть, з загальною вимогою для вміщення є закінчення університетської або рівнозначної освіти і праця за вивченим або спорідненим фахом.

Для наглядности подаємо головніші кваліфікуючі категорії: наше духовенство; члени центральних представництв (КУК, УККА, СКВУ і т. д.); вибрані або призначені урядовці та професійні працівники федеральних, стейтових, провінційних, міських та інших установ Канади і Америки; голови центральних управ українських громадських організацій та члени місцевих управ цих організацій з високою або еквівалентною освітою; голови у к р аїнських культурних осередків, музеїв та архівів; члени науково-культурних фундацій; активні або резервові військовики з ранґою майора або вище; адміністратори та керівники в фірмах та їх відділах; адміністратори в комерційних та банкових фірмах і їх відділах; члени крайових відділів Українських асекураційних організацій та союзів; редактори та їх головніші асистенти в наших знаних газетах; управителі видавництв та книгарень; аранжери та спікери українських радіових та телевізійних програм; ті, чия нинішня позиція в організа-

(Закінчення на стор. 5-ій)

Роман Придаткевич

СПОГАДИ ПРО БЛ. П. ОЛЕКСАНДРА ПЕЖАНСЬКОГО (1892-1972)

(1)

Літа минають, нові враження замрячують давні події і часто витворюють немов у сні нові малюнки і нові ситуації. По багатьох літах часто забуваються навіть і прізвища наших найсердечніших друзів та шкільних товаришів.

Минуло більше як півсотні літ і пам'ятаю, що восени 1907 р. десь у Львові, в приміщенні однієї з польських шкіл, мене, скрипака і сопранового соліста славного хору учнів Академічної Гімназії, запрошено на першу пробу української оркестри. Поміж музикантами, хоч сам немузика, метушився чогось Володимир Коссар (нар. 1890 р.), один зі старших учнів реальної польської школи, пізніше інженер агрономії і визначний громадський діяч. Коссар міг бути рушієм справи нового мистецького проєкту для освідомлення спольщених або неспольщених українців у польських середніх школах. Сходини оркестрантів могли бути для дирекції польської школи менше підозрілими, ніж проби хору, що вивчував твори з українським текстом. Хоч ця школа, як і інші, була державною австрійською школою, в якій для навчання уживано польської мови, хоч Польща ще й не існувала, можна було українцям очікувати різних виявів польського шовінізму. Таємний студентський комітет, якому ця справа лежала на серці, сходився на свої наради в патріотичному домі батьків обох братів Пежанських, де обдумувано цей музичний проєкт.

Тому, що зі зібраних молодих музикантів я був наймолодший, то через свою несміливість я не знайомився зі старшими від себе грачами, особливо з братами Влодком та Олесем Пежанськими. Старший з них, Володимир, грав на віолі (альті), а молодший Олесь був талановитим скрипалем. Хто був диригентом, цього не пам'ятаю. Пригадую, що крім творів світових клясиків ми грали перерібку для струнної оркестри П. Чайковського „Пісню без слів". Після двох чи трьох проб ми перестали сходитись. Наші сходини могли бути не до вподоби управі польської школи.

В наступний рік знову відновлено музичні сходини оркестри, але в приміщенні іншої середньої школи. Тим разом було вже більше грачів. З деякими з них я вже знався з Музичного Інституту ім. М. Лисенка. Між ними, крім братів Пежанських, був талановитий, технічно краще за мене заавансований скрипаль Дзіваковський, — також учень Інституту вклясі проф. Євгена Перфецького — так, як Володимир і Олесь Пежанські, Богдан Созанський та інші. На жаль, Дзіваковський був тільки один рік з нами. Його батька, листоношу, залежного від польської адміністрації, перенесено кудись на захід, а з ним від'їхала вся їх сім'я. Між нами найбільше звертав на себе увагу гарним виглядом і поведінкою Олесь Пежанський. На жаль, і тим разом вся оркестрова справа закінчилась кількома пробами.

На протязі двох наступних літ, головно через смерть композитора Анатоля Вахнянина, директора Музичного Інституту, 1908 р., не було більше спроб зорганізування української оркестри. Директора Музичного Інституту заступав заступник директора й адміністратор проф. Володимир Шухевич, що був рівночасно головою Українського Музичного Товариства. Він успішно вдержував порядок в школі і досить енергійно поширював діяльність Музичного Інституту.

Завдяки праці добрих учителів, як Марії Криницької, Олени Ясеницької-Волошинової, Дарії Шухевич - Старосольської — піяністок, Єлисавети Щедрович-Ганкевичевої, Євгена Перфецького і Вольфсталя — скрипалів та віолончеліста та д-ра Філярета Колесси — учителя теорії, підховано поважне число добрих учнів. Однак проф. Володимир Шухевич, як нефаховий музик, а Євген Перфецький, що найкраще підходив був на диригента, але був зайнятий бюровою працею у Крайовому Відділі, не мали ані часу, ані енергії братись за таку складну справу. Не знаю чи роблено того року пропозицію д-рові Волошинові, і він цього завдання не мав можливости прийняти, однак знаю, що в той час широко відомий пізніше диригент Адам Должицький вже не міг підходити на це становище. Аж в 1911 р., з приїздом до Львова на посаду директора д-ра Станислава Людкевича і музикально талановитого священика о. Івана Туркевича, почалось реалізування справи української оркестри.

Ініціятива вийшла від о. Туркевича. Він приїхав до Львова з міста Заліщик, де зорганізував і провадив добрий хор. Десь в ті часи вишколювався і ріс у Заліщиках як музик і Михайло Гайворонський. Не тільки Львів, але, хоч і в меншій мірі, також Заліщики, були містом, що мали давні, в кожному разі від перших десятків XIX ст. музикальні традиції, ще з часів тринадцятьлітньої діяльности в українській Галичині Ксавера Моцарта, що називав себе В. А. Моцарт-син.

Таких музичних центрів було в Галичині з давніших часів досить багато. Цікаво знати, що при державних австрійських „салінах", як інформував мене артист - скрипаль Зенон В. Петеш, існувала в Болехові оркестра, якої диригента оплачувала австрійська держава. В Яворові, заходами мого батька, при промисловій школі існувала невелика оркестра (не довго) і аж до війни духова оркестра, оплачувана, як і її диригент — з початку Роман Шмід і потім через багато літ Франц Книппель — Крайовим Галицьким Виділом. Було обмаль фахових диригентів - інструменталістів, все таки навіть по більших селах Галичини було чимало духових оркестр. Музичним центром великого значення був Перемишль, а також з Коломиї вийшло багато музичних діячів.

Зараз після свого приїзду до Львова о. І. Туркевич заснував мішаний хор при катедрі св. Юра, в якому брали участь кращі львівські співаки та співачки. Він також почав зацікавлювати оркестровою грою нас, молодих і старших музик, запрошуючи на проби у своєму домі для невеликої оркестри. О. Іван Туркевич був непрофесійним піяністом, але, граючи по „капельмайстрівськи", міг за фортепіяном досить добре ілюструвати симфонічну та оперову літературу і цим нас захоплювати. Його інструментом був струнний бас, хоч він грав також, напевно не надто добре, на деяких дерев'яних і мосяжних інструментах. Це була людина, що вміла запалювати молодь до музики. Цим він нагадував нашого диригента хору Академічної Гімназії проф. Ярослава Вітошинського, який брав нас малюків на вистави вагнерівських опер, вияснюючи подробиці акції і музики.

Дружина о. Туркевича Софія з Кормошів була — якщо не помиляюся — учениицею славного Карла Мікулі (1821-1897), учня Шопена і не раз вона грала для нас Шопенові і Лістові твори. Їх дочка Стефа й інколи сама пані дому піддержували нашу малу оркестру на піяно. У скрипках були Олесь Пежанський, Богдан Созанський, Роман Ставничий і деякі давніші знайомі з перших наших оркестрових спроб. Я рахувався концертмайстром. Віолістами були Гнат Колцуняк, родом з Коломиї, і Володимир Пежанський. Челістом був Осип Букшований, що відзначився пізніше як отаман УСС. Згодом пристав до нас Михайло Гайворонський,

ПРОТОКОЛ

З РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ, ЯКІ ВІДБУЛИСЯ В ДНЯХ 22-го ДО 26-го ТРАВНЯ 1972 РОКУ, НА „СОЮЗІВЦІ", КЕРГОНКСОН, Н. Й.

(20)

9. Справа будови нового дому

(Продовження)

Після цього, як ніхто з головних урядовців не зголошувався до дальшої дискусії на поставлені питання і завваги, відповів головний предсідник **Иосип Лисогір.** Він підмічує право головних урядовців на критику, але не на трактування серйозних справ несерйозно. Наш дім будується силами українських спеціялістів-інженерів і архітектів, від яких ми маємо добрі пляни і вірні інформації. Тільки інформації про ґрунт, на якім будується будинок, були помилкові. Фірма, яка робила верчення ґрунту, є одною з найкращих, а її президентом є професор відомої інженерської школи в Ню Йорку — Купер Юніон. Мабуть ця фірма повинна була виконати більше верчень, але кожне верчення коштувало до $ 5,000. В нашому договорі немає передбачених карних санкцій, тобто згори назначеної оплати за кожний день спізнення, але є встановлена дата закінчення будови. Наш контракт є за взором American Institute of Architects. Щодо завваги д-ра Скальчука, що він був поінформований, що членами дирекції можуть бути тільки мешканці нюджерзького стейту, завважує, що він його про це не інформував, але краще в цій дирекції мати людей, які живуть в Джерзі Сити — можливо, що про це інформував п. В. Сохан, який міг мати такі інформації від міської управи, де він займає пост в одній комісії. Екзекутива вибрала трьох директорів в особах його, пок. гол. касира П. Пуцила і заступника гол. предсідника п. В. Сохана. За шери, які в цьому домі має УНСоюз, голосує Екзекутива. Гол. радний Кальба підмітив, що конвенція схвалила дім за 7.5 до 8.5 мільйонів дол. Це так, але ми одобрили зміну на річних зборах. Питав він також, чи інші будинки в сусідстві не будуть з нашим конкурувати. Я бажаю, щоб скоро забудувалися порожні площі, тоді буде більший рух коло нашого будинку, що піднесе його вартість. Гол контролер Іван Винник бажав би більше осіб в дирекції Корпорації. Ми подумаємо над цим.

Заст. гол. предсідника **В. Сохан** вияснює, що всі екзекутивні урядовці підписують щороку спеціяльну заяву про конфлікт інтересів, згідно з постановою статуту УНС, й тому зайво підписувати ще одну в Корпорації.

Головний радний **д-р Б. Футей** підкреслює, що в такому випадку є небезпека конфлікту інтересів, бо та сама особа буде директором нової корпорації, яка формально є власником дому, та водночас УНСоюзу.

Головний контролер **д-р І. Скальчук** пропонує закінчити дискусію над новим союзовим домом. Його внесення піддержує головний радний Тарас Шпікула. Внесення одноодушно схвалено.

Після цього головний контролер **д-р І. Скальчук** пропонує, щоб для випрацьовання резолюції в справі цього союзового дому утворити окрему комісію в складі: пп. д-р Б. Футей, д-р Анна Чопик, Т. Шмагала, проф. І. Телюк і головний предсідник Й. Лисогір. Внесення піддержав головний радний Т. Шпікула і його схвалено однодушно.

Після цього інж. С. Куропась дає інформації щодо святочної традиційної вечері, яка відбудеться на другий день в четвер вечером та щодо її програми.

10. Справа зміни статуту

Керуючий сесією заступник головного предсідника і рекордовий секретар В. Сохан запрошує головного контролера д-ра І. Скальчука, який запропонував вставити цю точку до порядку нарад, щоб він з'ясував своє внесення відносно зміни статуту.

Д-р І. Скальчук підмічує, що сьогоднішне засідання виказує, що в статуті є постанови, які не для кожного є ясні й чимало дечого треба до статуту додати чи змінити. Відкладати це до часу конвенції не слід, але треба вже тепер зайнятися підготовою змін статуту, що їх мала б схвалити майбутня конвенція. Пропонує обрати для цього окрему статутову комісію.

Головний радний М. Кальба піддержує внесення д-ра Скальчука.

Головний контролер д-р М. Данилюк уважає, що краще щоб всі головні урядовці перестудіювали статут та подали свої завваги і тому не думає, що треба творити окрему статутову комісію.

Д-р Анна Чопик піддержує внесення д-ра І. Скальчука, а проф. І. Телюк думає, що постанови в статуті треба доповнити постановами окремих правильників. Головний предсідник Й. Лисогір підмічує, що статут є затверджений всіми стейтами і треба застановитися, які можуть бути труднощі з його зміною.

Головний радний В. Дідюк думає, що статуту не треба змінити, але треба його доповнити окремим правильником, який би комісія, запропонована д-ром Скальчуком, запропонувала Головному Урядові до схвалення.

Заст. гол. предсідника В. Сохан підмічує, що така комісія мала б зібрати всі пропозиції, їх упорядкувати та передати головній Канцелярії, яка після засягненої опінії стейтових урядів, предложила б їх наступній конвенції.

Голова Контрольної Комісії І. Геврик пропонує, щоб ця комісія радила в часі річних нарад, як інші комісії.

Д-р І. Скальчук поновлює своє внесення, пропонуючи до складу статутової комісії д-ра Б. Футея, проф. І. Телюка, проф. Т. Шмаґалу, д-р Анну Чопик і сен. Павла Юзина. Його внесення піддержав головний радний М. Кальба та інші. Внесення схваленого одноголосно.

Після вичерпання 10 точки порядку нарад, на внесення І. Винника і І. Геврика схвалено призначити п-і Уляну Дячук до комісії фінансової, а на внесення М. Душник і А. Гарас до комісії жіночої. Після того схвалено відкласти сесію до четверга, 25-го травня о другій год. після обіду. Ціле пополудне і сьогоднішний вечір будуть призначені на наради комісій.

Після цього о год. 6-ій веч. закінчено наради.

Четвертий день нарад

Четвер, 25-го травня 1972 р.

Восьма (пополуднева) сесія

Восьма, пополуднева сесія річного засідання Головного Уряду розпочалася о год. 2.30 по пол. Головний предсідник Й. Лисогір представив приявних архітектів Осадцу і Ястремського та інженерів Волчука і Галібея, які є чинні при будові нового союзового дому.

Інформації архітектів та інженерів про будову Союзового дому

Архітект Аполінарій Осадца подав загальну інформацію про стан будови союзового дому. Як відомо, сталева конструкція дому вже доходить до 12-го поверха. Рівночасно зі сталевою конструкцією виконуються підготовчі роботи — електричні, каналізаційні та інші, які виконують контрактор та субконтрактори. Тому, що у ґрунті, на якому будується дім, виявилося на багато більше скали, як це виказало було верчення, переведене окремою фірмою, припізнилися роботи і тому можна сподіватися, що будова закінчиться щойно з початком 1973 р. Архітект Юліян Ястремський дав докладнішу інформацію про проблему викопання фундаментів для дому. Усунено 2,300 кубічних ярдів скали коштом 230.000 долярів. Крім цього кошту, контрактор вимагає доплати, на яку ми не погоджуємося. Фундаменти викопувала сама контрактова фірма. Спираючись на втраті часу, контрактова фірма вимагає, щоб заплатити їй також звишку ціни робітника та матеріялів. УНСоюз вимагає від контрактора детального з'ясування його підвищених коштів, чого він досі не виконав. Робота, мимо цього спору, поступає дальше і можна думати, що з початком 1973 року буде закінчена. Навіть якщоб додаткові кошти будови дому дійшли, чого інж. Ястремський не допускає, до мільйона долярів, тоді кошт будови одної квадратової стопи виноситиме 32.00 дол., що є ще багато нище від кошту у Ню Йорку, де цей кошт виносить від 45 до 52.00 дол. за квадратну стопу площі будинку. Сподіється, що після вибудування вартість дому буде доходити до 15.000,000 дол. і що цей будинок сам себе виплатить.

На запит голови Контрольної Комісії мґра І. Геврика, чи вина тут архітектів, чи нашого контракту про будову дому. Інж. Ястремський інформує, що помилку зробила фірма, яка вертіла ґрунт. Для цілковитого збадання ґрунту виходило, що треба було вивертіти 100 до 150 дір на цій будівельній площі, і кошт кожного верчення виносив би тоді 30,000 до 40,000 дол. Інж. А. Осадца інформує, що ця сама фірма робила верчення у ґрунті сусідного банку і там її опінія виявилася точною і не було ніяких проблем. Інж. Роман Волчук, який наглядає над сталевою конструкцією будинку, дав загальний огляд цеї конструкції та поінформував, що вона повинна бути до чотирьох тижнів закінченою. Інж. Р. Галібей, який керує роботами при влаштуваннях призначених для огрівання, охолоджування і т. д. дому, поінформував про стан цих робіт, які йдуть рівночасно зі сталевою конструкцією будинку. Заінстальовано якнайкращу систему огрівання і водночас охолоджування будинку, яка буде вповні автоматизована. Після короткої дискусії над інформаціями, поданими архітектами та інженерами, закінчено сесію о год. 4.10 по пол. відкладаючи дальші наради до чергового, 5-го дня нарад, а саме до п'ятниці, 26-го травня 1972 р. о год. 9.30 ранку.

Вечором відбулася святочна вечеря, в якій взяли участь всі учасники нарад та їхні родини, як теж деякі колишні головні урядовці УНСоюзу.

П'ятий день нарад

П'ятниця, 26-го травня 1972 р.

Дев'ята (рання) сесія.

На порядок нарад прийшли чергові точки наради, а саме:

11 і 12. Звіти і пропозиції Комісій, дискусія і їх схвалення та т. 14. Схвалення бюджету

В минулу середу вечором і в четвер до полудня Комісії відбули свої наради та схвалили свої резолюції і рекомендації Складаючи за чергою звіти зі своїх нарад, Комісії запропонували до схвалення резолюції і рекомендації, які стали предметом нарад і ухвал на цій дев'ятій, ранній сесії.

а) Звіт Комісії для Публічних Зв'язків і Преси

Звіт з нарад склав її голова проф. І. Телюк, а ред. А. Драґан відчитав пропозиції, схвалені цією Комісію:

ЗВІТ КОМІСІЇ ДЛЯ ВНУТРІШНІХ ЗВ'ЯЗКІВ ТА ПРЕСИ

І. НАШ НАРІД

Головний Уряд Українського Народного Союзу в імені всіх членів цієї найстаршої і найбільшої української установи у вільному світі висловлює:

1. Свій привіт і подив для українського народу, який в найтрудніших обставинах ворожої окупації не припиняє своїх змагань до волі і незалежности та творить непроминаючі вартості, збагачуючи ними вселюдську скарбницю досягнень в усіх ділянках життя;

2. Свій найгостріший засуд і протест проти брутального порушування комуно-московським режимом в Україні найосновніших людських прав, виявленого тепер новою хвилею арештів українських інтелектуалістів, та закликає всіх своїх членів в ЗСА і в Канаді, разом з усією нашою громадою та своїми співгромадянами, виявляти це наше обурення і протест масовими демонстраціями, інтерпеляціями в урядах наших країн та всіми іншими доступними нам законними засобами

II. НАШІ КРАЇНИ

Головний Уряд Українського Народного Союзу закликає все своє членство брати найактивнішу участь у всіх ділянках життя та продовжувати свій вклад у розвиток своїх країн, З'єднаних Стейтів Америки і Канади.

1. Мавши на увазі, що за чотири роки ЗСА відзначатимуть 200-річчя своєї революції і незалежности, Головний Уряд доручає Головному Екзекутивному Комітетові поробити всі потрібні заходи, щоб наша установа та її членство разом з усією нашою громадою вже тепер включилися в підготову для відповідного відзначення цих великих роковин. Головний Уряд зокрема рекомендує подбати про публікацію історії українського поселення в цій країні та українського вкладу в її ріст і розвиток, як також про публікацію історії Америки українською мовою .

2. Головний Уряд УНСоюзу, найбільшої української установи не тільки в ЗСА, але і в Канаді, вітає проєкт нової Конституції Канади, відмічуючи з гордістю, що провідну ролю в його підготові відіграв заступник головного предсідника УНСоюзу на Канаду сенатор Павло Юзик, висловлюючи йому за це свій подив і вдячність.

III. НАША ГРОМАДА

1. Головний Уряд УНСоюзу закликає всіх своїх членів у ЗСА і в Канаді продовжувати світлі традиції нашої установи та давати максимальний вклад у розвиток церковно-релігійного, суспільно-громадського, культурного виховного, економічного та всіх інших ділянок нашого життя. Головний Уряд зокрема закликає членів УНСоюзу усіми своїми силами і засобами піддержувати наші центральні репрезентації, Український Конгресовий Комітет Америки та Комітет Українців Канади, дбаючи про відповідну репрезентацію УНСоюзу в цих установах та обстоюючи в них ті ідеали і принципи, що лягли в основу УНСоюзу.

2. Головний Уряд УНСоюзу зокрема доручає своїм представникам в УККА, у зв'язку з недалеким XI Конгресом, заступати необхідність покращання структури цієї установи та відмолодження її проводу в найкращому інтересі її самої та всієї нашої громади і її майбутнього.

3. Головний Уряд УНСоюзу вітає збільшену активність нашої молоді та її збільшену участь у загально-громадському житті. Зокрема вітає часто ініціятивну активність молоді в обороні прав українського народу та його змагання до волі і незалежности, виявлену тепер у масових акціях в обороні людських прав в Україні та в протестах проти їх порушування.

4. Вважаючи, що сьогодні, як і в майбутньому, вітальну вартість для нашого народу, наших країн та наших громад має розвиток українознавчих студій, Головний Уряд УНСоюзу, прийнявши вже в цій справі резолюції своєї Комісії для Справ Молоді, закликає все своє членство активно піддержувати ведену тепер посилену збіркову кампанію для завершення Осередку Українських Студій в Гарвардському Університеті, як також підтримувати всі інші акції скеровані на встановлення і розвиток українських студій в університетах і коледжах ЗСА і Канади. Головний Уряд закликає членів УНСоюзу підтримувати активно наші наукові установи — Наукове Товариство ім. Т. Шевченка, яке в наступному році відзначатиме своє сторіччя, Українську Вільну Академію Наук, Український Вільний Університет, Український Католицький Університет та всі інші наукові і виховні установи. Головний Уряд закликає своє членство постійно піддержувати Українську Культурну Фундацію ім. Т. Шевченка в Канаді.

IV. НАША УСТАНОВА

1. Мавши на увазі провідну і часто рішальну ролю УНСоюзу в розвитку всіх ділянок життя українських поселень в ЗСА і в Канаді в минулому і сьогодні, Головний Уряд закликає все своє членство дорожити кращими традиціями нашої установи та завжди і всюди дбати про її добре ім'я та престиж у нашій громаді. Для здійснювання цього завдання Головний Уряд рекомендує Головному Екзекутивному Комітетові подбати про виконання попередніх постанов відносно окремого координатора публічних зв'язків.

2. 80-річчя „Свободи" в наступному 1973 році та 80-річчя УНСоюзу в 1974-му році дають окрему нагоду для популяризації вартости нашої установи, її ідей та її ролі в житті і розвитку нашого народу, наших країн і нашої громади. Головний Уряд доручає Головному Екзекутивному Комітетові вже тепер поробити необхідні заходи для відзначення цих роковин відповідними публікаціями та імпрезами.

3. Головний Уряд доручає Головному Екзекутивному Комітетові продовжувати заходи для здійснення постанов попереднього річного засідання Головного Уряду, запропонованих Комісією для Публічних Зв'язків і Преси.

Іван Телюк — голова, Володимир Сохан — секретар, сен. Павло Юзик, Богдан Гнатюк, Іван Скальгук, Михайло Данилюк, Анна Чопик і Антін Драган — гленu.

ЗВІТ КОМІСІЇ ДЛЯ ЖІНОЧИХ СПРАВ

За Комісію звітує її голова п-і Марія Душник, яка пропонує схвалити таке:

Рекомендації:

1. Для оживлення духа братерства в Українському Народному Союзі більші Відділи й Окружні Комітети УНСоюзу повинні вибирати жінок на голів суспільної опіки, завданням яких, як також членів їхніх комітетів, було б відвідувати хворих, старших, потребуючих і самотніх осіб і допомагати їм або ж старатися про опіку для них. Прізвища таких осіб можна одержати в багатьох випадках від парафіяльних священиків.

2. Для активнішого сприяння оживленню духа братерства в УНСоюзі влаштовувати відповідні програми чи зустрічі у Відділах і в Окружних Комітетах

3. Відділи або Окружні Комітети УНС мають ставати спонзорами святого Миколая, Ялинки, Свяченого, писання писанок, ґрадуацій чи інших спеціяльних імпрез для членів.

4. Більше секретарів й організаторів жінок — повинні брати участь в українсько-американському громадському житті для посилення зв'язків, які допомогли б їм у приєднуванні членів й у встановлюванні добрих публічних зв'язків УНСоюзу.

5. У зібраннях Відділів і Окружних Комітетів повинно брати активну участь більше жінок членів УНСоюзу.

Резолюції:

6. Відділи, Окружні Комітети й окремі члени повинні активно співпрацювати з Жіночою Комісією УНСоюзу у збиранні фондів на побудування пам'ятника Лесі Українки на Союзівці.

7. Для заохочення секретарок Відділів УНС й інших членів жінок, щоб вони брали участь і змагалися в кампаніях за здобуття нових членів, встановити три нагороди, які були б призначувані кожного року Жіночою Комісією УНСоюзу.

8 На українських жіночих конвенціях, спеціяльних імпрезах або програмах повинні репрезентувати УНСоюз його урядовці — жінки.

9. Визначити для диспозиції Жіночого Комітету УНС відповідний бюджет, щоб вона могла здійснювати свої завдання.

Марія Душник — голова, Марія Демидчук-Чучман — секретар, Уляна М. Дячук, Анна Гарас, Анна Чопик — члени.

Внесення Комісії піддержує В. Дідюк. Одноголосно схвалено.

ЗВІТ КОМІСІЇ ДЛЯ СПРАВ МОЛОДІ

За Комісію звітує голова, д-р Б. Футей. Комісія пропонує схвалити наступні пропозиції:

Резолюції:

Призначити Стипендійний Фонд УНСоюзу у висоті

2 стипендії по $ 1,000	$ 2,000
3 стипендії по $ 500	$ 1,500
5 стипендій по $ 300	$ 1,500
5 стипендій по $ 200	$ 1,000
40 стипендій по $ 100	$ 4,000
55 стипендій разом на заг. суму	$10,000

Стипендії розподіляє Стипендійна Комісія, зложена з членів Екзекутиви, представників Головної Ради УНСоюзу і голови Комісії для Справ Молоді.

Докінчити започаткований експеримент в Окрузі Клівленд із затрудненням в часі літніх вакацій студента - студентку для зібрання статистичних даних про українську молодь.

Приступити до видавання молодечого журналу-квартальника в українській та англійській мовах.

Стверджуючи вагу Центру Українських Студій на Гарвардському Університеті, Комісія пропонує редакції „Свободи" дати вияснення про контракт і зобов'язання договору між Гарвардом і Фондом Катедри Українознавства при Гарварді.

Про висліди та полагодження вищезгаданих проєктів Екзекутива повинна інформувати Комісію Молоді.

Рекомендації:

Рекомендуємо Головному Урядові УНС ввійти в контакт з проводами діючих молодечих організацій та познайомитися з їхніми потребами з ціллю їм допомогти.

Рекомендуємо не обмежувати висоти забезпечення молодих осіб у військовому віці.

Розглянути можливість уділювання безпроцентової позички для студентів вищих шкіл, які є членами УНСоюзу.

Рекомендуємо уділити $2,000 безпроцентової позички на 5 років на будову світлиці та спортової площі на оселі СУМА в Елленвіл, Н. Й.

Богдан Футей — голова, Анатолій Дорошенко — секретар, Іван Геврик, Василь Дідюк, Степан Гавриш, Тарас Шмагала, Анна Гарас, Мирон Куропась, Мирослав Кальба — члени.

Розвинулася дискусія в якій забрали голос. мґр. І. Геврик, проф. Б. Гнатюк, д-р Я. Падох, А. Драган, В. Дідюк, Й. Лисогір, д-р Б .Футей, Т. Шмаґала, В. Сохан, Є. Репета, Анна Гарас, М. Кальба, д-р І. Скальчук, І. Винник і І. Іванчук. Дискусія торкалася справи підвищення Стипендійного Фонду з $2,000 до $10,000, видавання молодечого двомовного квартальника, скасування обмежень у висоті забезпечення молодих осіб у військовому віці та уділення безпроцентової позички на будову світлиці та спортової площі на оселі СУМА в Елленвіл. Схвалено повищі резолюції і рекомендації.

ЗВІТ КОМІСІЇ ДЛЯ СПРАВ СПОРТУ

1. Резолюція: Щоб кінець тижня Дня Поляглих призначити як постійну дату для майбутніх щорічних кругольних турнірів УНСоюзу, себто, щоб у наступному році такий турнір відбувся 25-26 травня 1973 р.

2. Рекомендація: Щоб дату річних зборів УНСоюзу пересунути в травні на один тиждень назад від теперішньої дати, наприклад, у 1973 році на 14-18 травня, щоб уможливити більшій кількості головних урядовців УНСоюзу взяти участь у тій важливій спортовій події, у річному кругольному турнірі.

3. Резолюція: Щоб місце кругольного турніру у 1973 році визначити на турнірі 1972-го року, маючи на увазі принцип, щоб призначувати щораз інші місцевості між Сходом і Заходом, і визначити Акрон в Огайо, як посереднє місце. Тому, що у 1972 році турнір відбувається в Детройті, Мичиґін, то у 1973-му році він повинен відбутися в Акроні, або Клівленді, Огайо, або дальше на схід.

4. Резолюція: У чоловічих змаганнях за чемпіонат у кругольному турнірі нагороду назвати „Пропам'ятною нагородою Петра Пуцила", для відзначення померлого головного касира УНСоюзу за його безкорисні видатні заслуги для активности УНСоюзу в ділянці спорту.

5. Резолюція: Щоб закупити найменше 200 спортових блюз для вжитку чоловічих і жіночих кругольників або виконавців інших спортів, з виписаною назвою та емблемою УНСоюзу.

6. Резолюція: Звернутися до всіх Відділів та Окружних Комітетів, щоб вони активно співпрацювали із Спортовою Комісією УНСоюзу у ділі сприяння і організування спортових імпрез в їхніх громадах, зостаточною ціллю, щоби наша молодь включалася до активного членства УНСоюзу.

7. Резолюція: Щоб УНСоюз в більшій мірі розголошував спортові імпрези УНСоюзу, при чому, щоб важливі спортові новини появлялись із світлинами на 1 сторінці англомовного Тижневика, бо треба визнати спорт, як один із життьових чинників у рості УНСоюзу.

8. Резолюція: Схвалити такий бюджет Спортової Комісії УНСоюзу: $ 3.000 для круглів, $ 200 для ґольфу, $1,000 для футболу, $500 для тенісу й плавання, $250, для кошиківки, для пінґ-понґу, $500 для відбиванки, $100 для Асоціяції українських спортових Клюбів у Північній Америці Схід, $200 для „Левів", Спортовий Клюб у Чикаґо і $1,000 для спортових блюз. Разом $7.000.

Андрій Джула — голова, Іван Іванчук — містоголова, Марія Душник — секретар, Євген Репета, Дмитро Попадинець, Володимир Запаранюк, Володимир Дідик — члени.

М. Кальба підкреслив, що допомога в спортових справах в першу чергу повинна обнімати видатну допомогу тим союзовим Відділам, які існують при українських Спортових Клюбах. Всі пропозиції схвалено одноголосно.

(Продовження буде)

Населення Землі збільшилося за рік на 74 мільйони

Ню Йорк. Демографічна Комісія Об'єднаних Націй продовжує вести статистичні обрахунки, які показують, що населення плянети Земля нестримно збільшується, особливо в Азії та в частково в Африці. За один рік кількість людей на земній кулі збільшилася на 74 мільйони, а всіх людей на плянеті до середини 1971 року було 3 мільярди 706 мільйонів осіб. У 2 006-му році, коли й далі приріст становитиме тільки 2 відсотки, населення стане вдвічі більше,понад 7 мільярдів душ.

Найбільше людей живе в Китаї — 787 мільйонів осіб, в Індії 550 млн., в СССР майже 245 млн., в Індонезії 125 млн. і т. д. Кожна друга людина на всій плянеті живе в Азії, населення якої вже тепер перевищило 2 мільярди осіб. У Европі живуть 466 мільйонів душ, понад 350 млн. у Африці, 327 млн. душ у Північній Америці, 195 млн. у Південній Америці. Жінки живуть довше від чоловіків у всіх країнах світу, за виключенням Індії, Цейльону, Нігерії, Камбоджі, Йорданії і Пакістану. Середня довжина життя жінки сягає вже 76 років.

ВИСТАВКА П'ЯТИ

У Літературно-Мистецькому Клюбі відкривається 4-го березня виставка п'яти мистців: Ярослави Геруляк, Аркадії Оленської-Петришин, Христини Оленської, Якова Гніздовського та Любослава Гуцалюка. Як говорять самі імена — це повинна бути виставка визначального (в сенсі визначення рівня українських мистецьких прямувань в нюйоркській метрополії) і підсумкового характеру.

Характеристика й оцінка виставки належать до післявиставкового періоду. Тепер я гляну крізь перспективу своєї пам'яті й постараюся дати спрощену схему своїх особистих взаємин з творчістю згаданих мистців. Постараюся теж дати відношення їх до загальних прямувань західнього мистецтва; іншими словами, спробую визначити, наскільки вони сучасні (не авангардні чи модерністичні — це вже символи пережитого, минулого). Бо в останньому десятилітті почався зворот людини (особливо молодої) до чисто людяних вартостей (безпосередньости, щирости, чуттєвости, любови) в персональних взаєминах та до гуманістичних спрямувань в суспільно-політичній площині(гіппіс, студентські рухи, активізм миру тощо). Поскільки всяке справжнє мистецтво є передвісником або виразником людини (в першу чергу людини-мистця) в певній добі, то ясно, що „модерністичні" напрямки, які часто дистансувалися від людини (як от останньо „конкретизм"), мусіли відійти, щоб сучасне мистецтво формувало, міняло і виражувало сучасну людину. В поезії, антени якої дуже сензитивно настроєні якраз до вібрацій людини, зворот почався ще вкінці 50-их і з початком шістдесятих років у деяких поетів так званої „Біт" ґенерації. Уже тоді вони зробили зворот до особисто-інтимних та суспільних мотивів (Гінзберґ, Корсо, Орловский), що йшло в парі з уживанням „натуральніших", простіших, доступніших форм. Малярство, яке живе більше у площині форм, щойно тепер починає відчувати і вживатися у цей процес. Якими формами малярство буде виражувати духові тенденції сучасної людини — тяжко сказати (перші покажчики вказують на реалістичніші, на всякий випадок конкретніші розв'язки). Але вже сьогодні ясно, що малярство в останніх двох роках усвідомило потребу виявляти стан сучасної людини і йтиме воно в цьому загальному напрямі.

Маючи це все на увазі, перейду до розмови про згадуваних малярів.

Із АРКАДІЄЮ ОЛЕНСЬКОЮ-ПЕТРИШИН я познайомився ще на групових студентських виставках 1956-57 рр. Її тодішні праці визначалися ніжною пастелевістю кольорів (домінувала жовта барва) та делікатністю форм. Ці ранні речі вказували на оригінальний, але камерний талант. Виглядало, що малярка стоїть осторонь дійсности і дуже уважно творить свою дійсність, що дає їй особисте задоволення (як може давати і праця над сукнею чи біжутерією.) Тому її ранні картини (деякі дуже добрі) робили враження модельованости і „відсутности". Видно таке відношення до дійсности внутрішньо не вдоволяло малярку, бо внедовзі вона перейшла до нового періоду творчости, який назву умовно „передабстрактним". Картини цього періоду виявляли конкретну дійсність (вулиці, автомашини і т. д.) формами абстрактного експресіонізму. Вже само таке поєднання було свіже й оригінальне. Що було теж незвичне — це поєднання характерної Оленській-Петришин пастелевости і ніжности кольорів з експресивною динамікою форм. Після цього наступив чисто абстрактний період. Залишилася давня кольористика, і основний композиційний фактор прийшла лінійність і експресивний динамізм. Малярка створила у цьому періоді ряд добрих картин (головним фактором тут поєднання двох ніби антитезних елементів: ніжности кольору і динаміки форм), — але все таки це треба розглядати як шукання, як пробу матеріялу; бо Аркадія Оленська-Петришин, як знавець історії мистецтва, знала, що абстракціонізм мав уже своє життя, кульмінаційну точку і відхід, — тож не могла вона приймати цю свою фазу як ціль чи розв'язку. І справді, після цього періоду прийшов дуже різкий і категоричний поворот до своїх початків, але на далеко вищій творчо площині. Малярка повернулася до конкретности, її картини мають ту ж первісну статистичність, ту ж позованість, ту ж відчуженість, ту ж ніби персональну н е ангажованість, — але все це стає центральною ознакою стилю, і тут основна різниця. Іншими словами, малярка повернулася назад до себе, але з далеко ширшою майстерністю і глибшою інтроспекцією. Новими елементами є людська фігура, „твердіша" кольористика і широкі площини. Постаті в картинах Оленської-Петришин статичні, беземоційні, неангажовані, — це дійсно люди з масками замість облич; вони виражають стан відчуження сучасної людини від сутности життя. І тут уже видно, як малярка використовує те, що було їй характерне від самого початку, як ознаку стилю і як певне філософське твердження. В останніх її картинах замітна ще одна цікава й, на мою думку, важлива для дальшого розвитку малярки властивість: це близьке, емоційне і в мистецькій конкретизації автентичне відношення до природи, чи радше до рослинности (концепція „ховання" голів у траві була, думаю, тільки спроба якось пояснити чужий елемент у фазі „відчуження", а йдеться тут дійсно про дію нового елементу рослинности, який наглядно перемагає, „вкриває" світ людських масок).

Якщо йдеться про відношення до сучасних прямувань у мистецтві, то вже самим поворотом до конкретності й фігуральности (в підкреслено індивідуальному трактуванні) Оленська-Петришин поставила себе між берегами річища цих прямувань. Її концепція „відчужености" відносна тільки до людини вищих середніх кляс (яка осягнула високу матеріяльність і втратила духову сутність) — це радше залишки екзистенціялізму. Далеко ширшу проєкцію могла б становити творчість, базована на рослинності та відношенні людини до неї, яка наглядно просувається в творчість Оленської-Петришин і вимагає глибшої уваги (що теж є в гармонії з прямуванням сучасної людини).

ХРИСТИНА ОЛЕНСЬКА теж виставляла на групових студентських виставах, ще дуже молодою, здається, 14-літньою дівчиною. Вже тоді вражала серйозність її відношення до малярства і зрілість у виконанні картин. Але дуже скоро Христя Оленська „випала" з мистецького життя. І тільки врядигоди доводилося зустрічати проєкти театральних куртин, біжутерію чи дивні канделябри у її виконанні. Все це було добре, але були це вияви позамистецькі. Щойно кільканадцять років тому я вперше зустрівся з її скульптурою, яка зробила на мене дуже сильне враження. Були це постаті старих людей або дітей, виконані з papier-mashe, часто розмальовані, часом убрані в якісь старі кусні матерії чи в біжутерію. Всі вони здеформовані й чинили пригноблююче враження розкладу. Отже „твердження" було дуже сильне, експресивно-крикуче. І мистецьке перевтілення того „твердження" було в такій же мірі сильне.

В певному вузькому сенсі можна сприймати скульптуру Христі Оленської як соціяльну критику, — цією стороною вона прилягала б до якоїсь міри до сучасних творчих рухів. В дійсності ж вона робить критику людини, показує її розкладальну природу і приреченість, — а все це є атрибути доби екзистенціялізму і йде всупереч сучасним людяним тенденціям. Хоч вправді кожне помистецьки перевтілене твердження про стан людини повинно бути завжди актуальним.

СЛАВА ГЕРУЛЯК почала малярством. Її безпредметні картини були часово одні з найраніших в українському мистецтві, а своїм розмахом найбільше переконливі. З ходом часу, чи то внаслідок обставин, чи з внутрішніх переконань, переключилася вона на графіку, а так на кераміку. І саме в цих двох останніх жанрах виявила себе найповніше. Її графіка, з рослинними мотивами, часто в кількох кольорах, часом роблена на мокрому папері, щоб осягнути розпливчастий ефект, — дуже добра. В кераміці Слава Геруляк базувалася на староукраїнських народних, мітологічних і казкових первнях, перевтілюючи їх на власний, різко індивідуальний лад. Сама техніка кераміки ставить конкретні обмеження, якщо йдеться про можливості форм. Народномітологічні джерела теж мають свої обмеження і дозволяють тільки на один творчий круг. Мені здається, що Слава Ґеруляк такий круг зробила і в процесі осягнула ряд високовартісних творів. І було зовсім логічне те, що в останніх творах вона перейшла на рослинні мотиви, які її завжди захоплювали і які вона досі перевтілювала тільки в графіці. Свою останню рослинну кераміку звала керамістка по-бодлерівськи „квітами зла". Вражає бо вона дивовижністю форм, оголеністю, сухістю і якоюсь ніби загрозливістю. Отже Слава Геруляк теж повернулася назад до себе, тобто до мотивів, які її весь час турбували.

Сьогоднішній рух в малярстві, музиці, літературі й театрі має ще одну непередбачену властивість: зворот до народности. Народні пісні, строї, танці, кераміка — не тільки стають джерелом для творчого черпання, а прямо способом життя. Тож Ярослава Ґеруляк стоїть прямо в центрі цього підріччя. Щоб бути повним виразником цієї настанови в новій рослинній фазі, її мотиви мусіли б перевтілитись у квіти добра, і головне наголошення повинно бути на більше „ореслиненя". Але це справа внутрішньої сутности мистця, і ніщо не повинно йти проти тієї сутности.

ЛЮБОСЛАВ ГУЦАЛЮК виявляється основно як маляр архітектурних споруд (людська фігура і натюрморт далеко поступалися місцем). Почав Гуцалюк ще 1954-55 рр. т. зв. абстрактним періодом. Але абстрактність ця випливала тільки з загальної композиції картини, бо при ближчому знайомстві з картиною, виявлялося, що вона скомпонована з частин мостів, незакінчених арок, кусків гілок, частин човнів, кістяків квітів, телеграфних стовпів і геометричних споруд. Всі ці фрагменти предметів і краєвидів були схоплені у віконця й отвори, даючи таким способом цікаве клітинне зображення дійсности і створюючи ілюзію багатогранности. Вскорі (1956-57 рр.) наступив дуже своєрідний період кубізму: замість гранчасто чи багатогранно перевтілювати сутність об'єкта чи краєвиду, Гуцалюк розкладає окремі об'єкти чи пейзажі на двовимірних площинах, або в трьовимірній просторовій перспективі, сполучуючи їх різкими лініями і витворюючи так враження кубістичности. В інших, далеко оригінальніших розв'язках, він прямо перетасовує об'єкти, доми, дерева, вулиці, — вони, як куліси, заходять одне за одне, перетинають себе, модифікують себе і творять ефект багатодименсійности і різногранности. Черговим і найбільше завершеним періодом в Гуцалюковій спадщині був т. зв. сірий період (1958-59). Картини цього часу мальовані однією, ясносірою, барвою, з цілою гамою відтінів цієї барви. Характерним у цих картинах є готично-вертикальна композиція, повна гармонія елементів та віртуозність виведення. Картини цього періоду стоять поряд з найкращими досягненнями українського малярства останніх десятиліть.

Після сірого періоду малярство Гуцалюка балянсувало між барокковими й імпресіоністичними елементами. І хоч певна гуцалюківська ідентичність була завжди присутня, то в загальному цей період треба вважати спадом. Щойно останнім часом Гуцалюк, як й інші його колеги, зробив поворот назад, до своїх гостроритмічних первісних композицій. Знову він почав наголошувати технічну віртуозність, кольористика його звузилася і стала драматичною (домінують чорний, червоний, золотий і срібний кольори). Нераз доводилось чути твердження, що Гуцалюкові найкраще виходять ті розв'язки, де присутня тільки чиста форма і віртуозність виведення, тобто абстрактні розв'язки. Але шлях абстрактности безперспективний. Гуцалюк мусить знайти нове творче відношення до конкретности (можливо, відпихаючися від давньої тематичности архітектурних споруд; можливо, переключаючися на площинність і обмежуючи багатство форм). І після такого переродження він напевно опиниться внутрі сучасних мистецьких прямувань, бо природна йому людяність, тепло і соняшність гармонізують з духом часу.

За ЯКОВИМ ГНІЗДОВСЬКИМ — найдовший творчий шлях і він вже має своє місце в мистецтві Заходу. Крізь пам'ять просуваються його ранні, ще таборові, картини, де помітна тонка психологічна інтроспекція і гумор, чи радше інтелектуалізована сатира. Але від такого характеру творчости Гніздовський відійшов зовсім, і тільки далеко пізніше його тонкий гумор виявлявся часом у графіці, (напр. барани). Після того, виглядає, слідував період сумнівів і шукань, аж щойно в другій половині чи краще наприкінці 50-их рр. він дефінітивно вийшов на поверхню мистецького життя олійними картинами т. зв. паризького періоду і головно графікою. Тогочасні олії Гніздовського визначалися прецизністю виконання, деталізацією, скупою суворістю кольорів і унікальними композиціями. Вони виражували стан духової чи психічної порожнечі: наприклад його паризький бульвар робив сильніше враження пустоти, чим картини голих піщаних пустель. Ці картини являються найбільшим досі досягненням Гніздовського в олії, і дуже жаль, що він від цього скоро відійшов. Малярська критика приписувала свого часу Гніздовському наслідування Бюффе, і цей фактор міг знеохотити мистця. Але такі твердження критики були зашвидкі, як видно сьогодні з перспективи. Бо творча співзвучність мистців однієї доби (згадаймо Пікассо і Брака) не є наслідуванням, а нормальною закономірною співзвучністю (і то у випадку Гніздовського і Бюффе тільки зверхньою). У пізніших роках мистець наголошував більше графіку і досягнув у цьому жанрі найбільших успіхів. Його лінія і його композиція такі строго індивідуальні, такі своєрідні, що графіку Гніздовського з ніким іншим змішати не можна. Про це у мистецтві якраз ідеться, — про досягнення різко індивідуального стилю. Графічні праці Гніздовського мають всі зовнішні ознаки предметности чи реальности, але ця реальність умовна, зведена часто до абсолютного мінімум, до символа чи емблеми. І в цьому саме її суть: об'єкти оголюються і рівночасно синтезуються, аж залишені „реальні" ознаки трансцендують себе і стають знаком чи символом, що діє на вищій інтелектуальній площині.

Якщо йдеться про відношення Якова Гніздовського до мистецьких рухів останніх десятиліть, то було воно дуже нормальне: Гніздовський на них не зважав, а був увесь час Гніздовським, тобто собою. І нічого дивного, що був він в той же час завжди по-своєму сучасний, Бо мистецькі рухи, творені іншими мистцями, є автентичні тільки їм. Кожний інший мистець мусить бути собою, або творити свій рух (що є дійсно синонімне), — усе інше є деривативної природи.

На заключення зроблю таке спостереження: виглядає, що більшість наших мистців роблять поворот до себе, до внутрішніх основ, обтрясаючи зовнішність, що прилипала роками. Якщо цей процес поглибиться, то можна мати надію на період синтезування і вивершень; питання тільки чи є ще досить творчої „молодости" і снаги.

Богдан Бойчук

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА, Ч. 3.

К. Боднарчук, Асторія	$ 10.00	С. Кириленко, Белойт	2.00
Д-р М. М. Небелюк, Саскатун	10.00	К. Кифор, Ню Йорк	2.00
Школа Грушевського, Торонто	10.00	І. Козак, Ветерсфілд	2.00
М. Гусар, Ню Йорк	9.00	П. Крат, Гіллсайд	2.00
І. Саварин, Чикаґо	9.00	Г. Креховець, Ст. Луїс	2.00
Р. Слободян, Елизабет	9.00	А. Кривенко, Мейс Лендінґ	2.00
І. Мельник, Воррен	7.00	Д. Кулинич, Савґертіс	2.00
А. Михайлова, Едисон	7.00	М. Лечак, Форд Сіті	2.00
Д-р М. Семчишин, Нюарк	7.00	Н. Мартинюк, Філядельфія	2.00
І. Дякунчак, Монтреаль	5.00	С. Мартинюк, Валінґтон	2.00
Е. Репета, Детройт	5.00	З. Масловська, Берн	2.00
С. Шашук, Детройт	5.00	Х. і М. Мельник, Ню Гейвен	2.00
І. Юрійчук, Чикаґа	5.00	Т. Мороз, Ляшін	2.00
О. Яхно, Лонґ Айленд Сіті	5.00	С. Мриглод, Нюарк	2.00
М. Крочак, Вайтстовн	4.00	Л. Музика, Ірвінґтон	2.00
М. Савула, Трентон	4.00	С. Нечипорук, Чіктоваґа	2.00
Д-р Т. Чуй, Роки Гилл	4.00	Н. Николайчик, Чикаґо	2.00
Г. Підлуська, Лівінґстон	3.20	Д. Олексюк, Бріджпорт	2.00
Н. Вардаш, Елкінси Парк	3.00	Н. Паленицький, Ірвінґтон	2.00
С. Вобиляк, Кліфтон	3.00	А. Педа, Даннемора	2.00
В. Богацький, Нюарк	3.00	Е. Піндічук, Скарборо	2.00
М. Вербяний, Линден	3.00	А. Реминовський, Ню Йорк	2.00
Т. Ґелемей, Перт Амбой	3.00	М. Селешко, Торонто	2.00
А. Качан, Балтимор	3.00	О. Сельський, Ботелі	2.00
С. Климкович, Едмонтон	3.00	П. Тіцький, Перт Амбой	2.00
Д-р Я. Коропей, Линколн	3.00	Л. Фіґурович, Скарсдейл	2.00
С. Масюк, Філядельфія	3.00	Г. Філь, Детройт	2.00
М. Осідач, Ню Йорк	3.00	М. Форостина, Олд Вестбури	2.00
Р. Рак, Вассайк	3.00	Н. Харів, Чикаґо	2.00
П. Романишин, Елмайра Гайтс	3.00	І. Цуркан, Чикаґо	2.00
Г. Самійленко, Монт Клейр	3.00	П. Швець, Елкгарт	2.00
І. Стусик, Бруклин	3.00	С. Шилкевич, Трентон	2.00
І. Тромса, Бріджпорт	3.00	В. Шмуляк, Гіллсайд	2.00
А. Кобан, Порт Шарльотте	2.50	М. Врикович, Монтреаль	1.20
І. Баранецький, Джексон Гайтс	2.00	Ю. Вараник, Воррен	1.00
Р. Білинський, Ню Йорк	2.00	А. Вукшований, Вайон	1.00
П. Боднар, Філядельфія	2.00	О. Горбанюк, Вест Айсліп	1.00
Г. Венке, Мейплвуд	2.00	М. Евашків, Ню Брітейн	1.00
И. Вишневецький Елмгурст	2.00	С. Касперський, Лос Анджелес	1.00
В. Волошин, Вест Айсліп	2.00	М. Когут, Чикаґо	1.00
О. Горин, Ст. Пітерсбурґ Біґ	2.00	М. Конашевич, Чикаґо	1.00
Ю. Грицай, Амстердам	2.00	Ф. Медик, Геледон	1.00
А. Гусар, Рочестер	2.00	М. Микула, Картерет	1.00
М. Ґудзоватий, Рочестер	2.00	Ю. Мірчук, Алгембра	1.00
С. Домащук, Рочестер	2.00	І. Новак, Маямі	1.00
І. Доцяк, Філядельфія	2.00	М. Прихоженко, Філядельфія	1.00
В. Задерей, Форт Вейн	2.00	А. Саламаха, Кренфорд	1.00
А. Кавшан, Філядельфія	2.00	Я. Сидір, Клівленд	1.00
О. Касюхник, Ст. Кетринс	2.00	Ф. Ф. Стубан, Сеймур	1.00
П. Качмар, Трой	2.00	Д. Черніченко, Петерсон	1.00

ЛИСТА, Ч. 4.

С. Галушка, Полсборо	$ 10.00	М. Кіндрачук, Ірвінґтон	2.00
І. Книш, Бруклин	10.00	П. Климовський, Елмайра	2.00
І. Осаківський, Монтреаль	10.00	О. Кльоц, Юніон	2.00
О.О. Редемптористи, Нюарк	10.00	Д-р О. Коропей, Повтакет	2.00
Архиєпископ Марко Гундяк, Картерет	7.00	В. Короташ, Ансонія	2.00
А. Дешевий, Савтфілд	7.00	А. Костецька, Міннеаполіс	2.00
М. Він, Філядельфія	7.00	М. Кошарюк, Бруклин	2.00
А. Соколовська, Матаван	7.00	Н. Крук, Форт Лаудердейл	2.00
Р. Дзюбик, Чикаґо	6.00	Г. Кук, Лонґ Айланд Сіті	2.00
В. Мацелко, Фістервілл	5.20	М. Лепак, Найєлс	2.00
М. Головчак, Джерзі Сіті	5.00	Ф. Липецький, Детройт	2.00
С. Липка, Вілмінґтон	5.00	О. Ліщинський, Чикаґо	2.00
К. Миронович, Перт Амбой	5.00	Л. Ломиш, Донкірк	2.00
М. Дзядів, Джерзі Сіті	4.65	В. Манастирський Ст. Пітерсбурґ	2.00
А. Житинський, Парксвілл	4.00	Ю. Манастирський, Детройт	2.00
Г. Косовський, Вілмінґтон	4.00	Д. Німилович, Чикаґо	2.00
И. Федюк, Матаван	4.00	В. Пацула, Вайнсбурґ	2.00
І. Холева, Гемтремк	4.00	Д. Птизя, Трентон	2.00
В. О. Демчук, Вінтер Парк	3.00	О. М. Резіе, Парма	2.00
А. Кобрен, Рінґтовнс	3.00	В. Репета, Юніон	2.00
о. І. Кульчицький, Іст Брансвик	3.00	В. Робак, Гартфорд	2.00
М. Лазар, Конукертавн	3.00	Т. Росоляк, Парма	2.00
С. Матичин, Детройт	3.00	М. Садовський, Ст. Луїс	2.00
М. А. Сосяк, Леттем	3.00	М. Сарабин, Доваджіяк	2.00
Д-р Г. І. Шалаута, Гранада Гіллс	3.00	Т. Сениця, Боффало	2.00
А. А. Богданович, Маямі	2.20	И. Сенковський, Джерзі Сіті	2.00
О. Бардахівський, Чикаґо	2.00	Р. Сідуляк, Окаля	2.00
С. Бойків, Ірвінґтон	2.00	Кузьма Сіка, Гарфілд Гайтс	2.00
О. Вратах, Ірвінґтон	2.00	І. Скробач, Олін	2.00
М. Букач, Філядельфія	2.00	І. Собенко, Ню Йорк	2.00
Ю. Войчак, Боффало	2.00	В. Сушко, Трой	2.00
І. Волошин, Скрентон,	2.00	А. Терещенко, Річвуд	2.00
І. Гайдукевич, Флинт	2.00	Р. Трешньовський, Врекві лл	2.00
І. Головачук, Торонто	2.00	А. Федун, Елизабет	2.00
М. Головчук, Картерет	2.00	І. Цибульський, Сейр	2.00
М. Грицик, Чикаґо	2.00	І. Швець, Аллентавн	2.00
П. Грицковян, Боффало	2.00	С. М. Шереґ, Бруклин	2.00
М. Добош, Нюарк	2.00	Т. Шмотолоха, Асторія	2.00
І. Довгань, Вайон	2.00	П. Ярема, Ню Кестл	2.00
С. Дресер, Мовтен Вю	2.00	Р. Геник-Береовський, Торонто	1.00
С. Дулька, Детройт	2.00	М. Верко, Перт Амбой	1.00
М. Дуткевич, Аллен Парк	2.00	П. Ващишин, Омаґа	1.00
І. Еванюк, Балтимор	2.00	І. Данилович, Ню Гейвен	1.00
М. Зарицька, Воррен	2.00	П. П. Кеганик, Бруклин	1.00
М. Захаричук, Гарден Сіті	2.00	П. Костик, Джерзі Сіті	1.00
С. Заяць, Гантінґдон	2.00	С. Коцюба, Денвер	1.00
Р. Кекіш, Мовнт Вернон	2.00	М. Микитинський, Рочестер	1.00
Є. Керилюк-Австін, Беллвю	2.00	І. Ребізант, Бруклин	1.00
М. Ківацька, Ню Йорк	2.00	С. Росткович, Сілвервуд	1.00
		І. Рудакевич, Чикаґо	1.00
		Р. Сахно, Річмонд	1.00

Ще один совєтський „орден"

На наказ генерал - майора авіяції Г. Берегового, керівника воєнізованої „гри" на території більшости так зв. республік СССР, постановлено створити й видавати новий значок під назвою „Орленок", у формі колишньої большевицької шапки-будьоновки, з червоною зіркою, серпом і молотом та ін. московсько - большевицькими атрибутами. Воєнізоване навчання учнів та молоді провадиться на території РСФСР, Української ССР, Білоруської ССР та в Хабаровському краю на совєтському Далекому Сході. Наказано організовувати, писала „Молодь України" з 14 лютого, „спортові змагання, лижні походи, марші-кидки, складання нормативів ГПО" і т. д. „ГПО" — готов до праці й оборони, значок, що його видають спортовцям. Тепер видаватимуть ще один, „Орленок", вимова в російській мові „Арльонак". Нагороджувати будуть „обласні, крайові і республіканські штаби, значки вручаються в урочистій обстановці.".

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИКОЛА ТИСЯЦЬКИЙ, член УНС Відд. 276 Б-ва св. о. Миколая в Амбрідж, Па., помер 28 вересня 1972 р. на 65 р. ж. Став членом УНС в 1926 р. Полишив у смутку дружину Анну, 2 синів: Данила і Давида і сестру. Похорон відбувся 1-го жовтня 1972, на цвинтарі в Moultrie Chapel, Moultrie, Ohio.

Вічна Йому Пам'ять!
Ст. Іваницький, секр.

ВАСИЛЬ ПЕРҐ, член УНС Відд. 5 Б-ва св. о. Миколая в Асторії, Н. Й., помер 22 вересня 1972 р. на 70 р. ж. Нар. в с. Славна, Україна і став членом УНС в 1931 р. Полишив у смутку дружину Анну брата і 4 сестри. Похорон відбувся 25 вересня 1972 р. на цвинтарі Св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
М. Хомянчук, секр.

ВАСИЛЬ ВОВЧУК, член УНС Відд. 13 Б-ва св. о. Миколая в Ватерліт, Н. Й., помер 5 жовтня 1972 р. на 77 р. ж. Нар. в с. Винограді, пов. Коломия і став членом УНСоюзу в 1920 р. Полишив у смутку 2 доньки і 5 внуків. Похорон відбувся 7 жовтня 1972 р. на цвинтарі св. Миколая в Colonie, N.Y.

Вічна Йому Пам'ять!
П. Шевчук, секр.

ОСИП В. ФЕЛЯК, член УНС Відд. 13 Б-ва св. о. Миколая в Watervliet, N.Y., помер 26 вересня 1972 р. на 64 р. ж. Став членом УНС в 1964 р. Полишив у смутку дружину Анну, сина Йосипа, 3 доньки: Джеральдіну, Бернадету, Донну-Марію. Похорон відбувся 29 вересня 1972 р. на цвинтарі св. Миколая в Colonie, N.Y.

Вічна Йому Пам'ять!
П. Шевчук, секр.

ІВАН КАНЮК, член УНСоюзу Відд. 106 Б-ва св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл., помер 29 серпня 1972 р. на 61 р. ж. Нар. в Чикаґо і став членом УНС в 1938 р. Полишив у смутку дружину Рут. Похорон відбувся 31 серпня 1972 р. на цвинтарі Holy Queen in Heaven, Chicago, Ill.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ГРИГОРІЙ МАЛКО, член УНСоюзу, Відд. 325 Т-ва Запор. Січ в Брукліні, Н. Й., помер 5-го вересня 1972 р. на 86 р. ж. Став членом УНС в 1929 р. Полишив у смутку сина д-ра Михайла. Похорон відбувся 7 вересня 1972 р. на цвинтарі St. Charles, Pinelawn, N.Y.

Вічна Йому Пам'ять!
В. Цюпа, секр.

ВАСИЛЬ ГАНЯК, член УНС Відд. 386 Т-ва Вільна Україна в Шарон, Па., помер 4-го жовтня 1972 р. на 77 р. ж. Став членом УНС в 1917 р. Полишив у смутку дружину Марію, доньку Елеонору, сина Франка, 2 внуків і 4 правнуків. Похорон відбувся 7 жовтня 1972 р. на цвинтарі Oakwood, Sharon, Pa.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

МИКОЛА ПЕЦІЛЬ, голова Конт. Комісії 123 Відд. УНС С-ва св. Марії в Скрентоні, Па., помер на 86 р. ж. Нар. в с. Волочища, пов. Старий Самбір і став членом УНСоюзу в 1915 р. Полишив у смутку дружину Єву, сина Миколая, доньку Анну, 4 внуків і 5 правнуків. Похорон відбувся 6 жовтня 1972 р. на парохіяльному цвинтарі.

Вічна Йому Пам'ять!
І. Голик, секр.

ОСИП ОРЛОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 31 Б-ва Кирила і Методія в St. Clair, Pa., помер 29 вересня 1972 р. на 60 р. ж. Нар. в Амбрідж, Па., і став членом УНС в 1928 р. Полишив у смутку дружину Анну, 2 синів: Йосипа мол. і Роберта. Похорон відбувся 3 жовтня 1972 р. на цвинтарі Пресв. Трійці в St. Clair, Pa.

Вічна Йому Пам'ять!
М. Сток, секр.

АННА ОЛЕКСА, членка УНС Відд. 158 ім. Б. Хмельницького в Брукліні, Н. Й., померла 26 серпня 1972 р. на 76 р. ж. Нар. в с. Деревні, пов. Жовква і стала членкою УНС в 1927 р. Полишила в смутку 2 доньки: Марію і Софію, 2 синів: Івана і Василя, 16 внуків і 10 правнуків. Похорон відбувся 21 серпня 1972 р. на цвинтарі Оливна Гора в Меспеті, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!
О. Саноцький, секр.

ГАРРІ ВАСИЛЬ, член УНСоюзу Відд. 102 Б-ва св. ап. Петра і Павла в Клівленді, Огайо, помер 20-го вересня 1972 р. на 76 р. ж. Став членом УНС в 1937 р. Полишив у смутку дружину Марію і доньку Гелену. Похорон відбувся 23 вересня 1972 р. на цвинтарі св. ап. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ПЕТРО СТЕЦЮК, член УНС Відд. 127 Б-ва св. о. Миколая в Боффало, Н. Й., помер 26 вересня 1972 р. на 79 р. ж. Став членом УНСоюзу 1934 р. Полишив у смутку дружину Магдалину і сина Михайла. Похорон відбувся 30 вересня 1972 р. на San Mernando Mission Mausoleum.

Вічна Йому Пам'ять!
Марія Гарапус, секр.

ГРИГОРІЙ ОЛЕКСА — член УНС Відд. 158 ім. Б. Хмельницького в Брукліні, Н. Й., помер 26 серпня 1972 р. на 76 р. ж. Нар. в с. Щавні, пов. Сянік. і став членом УНСоюзу в 1922 р. Полишив у смутку 2 доньки: Марію і Софію, 2 синів: Івана і Василя, 16 внуків і 10 правнуків. Похорон відбувся 31 серпня 1972 р. на цвинтарі Оливна Гора в Меспет, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
О. Саноцький, секр.

КАРЛО КЕННЕТ ГАРТНІ — член УНС Відд. 344 Б-ва св. о. Миколая в Баунд Бруку, Н. Дж., помер 7-го вересня 1972 р. на 62 р. ж. Нар. в Сомервіллі, Н. Дж., і став членом УНС в 1944 р. Полишив у смутку дружину Анну, 2 синів: Юрія і Чарлз. Похорон відбувся 11 вересня 1972 р. на цвинтарі в Баунд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Александра Яворська, секр.

СТЕПАН ЛЕВИТА, член УНС Відд. 13 Б-ва св. о. Миколая в Watervliet, N.Y., помер 4 вересня 1972 р. на 52 р. ж. Нар. в с. Криве, пов. Сянік і став членом УНС в 1949 р. Полишив у смутку дружину Марію, доньку Емілію, 2 синів: Івана і Богдана. Похорон відбувся 7 вересня 1972 р. на цвинтарі св. Миколая в Colonie, N.Y.

Вічна Йому Пам'ять!
П. Шевчук, секр.

МАРІЯ ФЕЦАШИН, членка УНС Відд. 358 Т-ва Згода в Клівленді, Огайо, померла 28 серпня 1972 р. на 72 р. ж. Нар. в с. Маковиско, пов. Ярослав і стала членкою УНС в 1934 р. Полишила в смутку мужа Андрія та сина Славка. Похорон відбувся 31 серпня 1972 р. на цвинтарі св. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!
Мирослава Футей, секр.

ІВАН ПОЛЕВЧАК, член УНС Відд. 142 Б-ва св. Михаїла в Елизабеті, Н. Дж., помер 30 вересня 1972 р. на 88 р. життя.

Вічна Йому Пам'ять!
М. Маркович, секр.

БОГДАН ГАРВАНКО — член УНС Відд. 173 Б-ва св. Володимира у Вілмінґтоні, Делаваре, помер 16-го вересня 1972 р. на 54 р. ж. Нар. в с. Княжпіль, пов. Добромиль і став членом УНС в 1966 р. Полишив у смутку дружину Віру, сина Юліяна, доньку Стефанію, 2 братів і 2 сестри. Похорон відбувся 20 вересня 1972 р. на католицькому цвинтарі в Вілмінґтоні, Дел.

Вічна Йому Пам'ять!
П. Щерба, секр.

МАРІЯ СТАСЮК — членка УНС Відд. 204 ім. о. А. Гончаренка в Ню Йорку, Н. Й., померрла 12 серпня 1972 р. на 78 р. ж. Нар. в с. Глинянах, Україна і стала членкою УНС в 1940 р. Полишила в смутку мужа Платона, доньку Ольгу, сина Бориса і 3 внуків. Похорон відбувся 14 серпня 1972 р. на цвинтарі Вудлов, Бронкс, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!
В. Палідвор, секр.

ІВАН САЛАДЮК, член УНС Відд. 75 Т-ва Запор. Січ в Детройті, Міш., помер 11 вересня 1972 р. на 52 р. ж. Нар. в с. Троґлиець, пов. Добромиль і став членом УНСоюзу 1950 р. Полишив у смутку дружину Теклю, дочку Марію, сина Івана, 3 сестри і брата. Похорон відбувся 14 вересня 1972 р. на цвинтарі St. Hedwig, Dearborn, Mich.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ДМИТРО МАРТИНЮК, член УНС Відд. 217 Б-ва св. Йосафата в Рочестері, Н. Й., помер 12 вересня 1972 р. на 59 р. ж. Став членом УНСоюзу в 1965 р. Полишив у смутку доньку Ілліян. Похорон відбувся 14 вересня 1972 р. на цвинтарі св. ап. Петра і Павла в Waterford, N.Y.

Вічна Йому Пам'ять!
Т. Кубарич, секр.

МИКОЛА ОСАДЦІВ — член УНС Відд. 217 Б-ва св. Йосафата в Рочестері, Н. Й., помер 17 вересня 1972 р. на 63 р. ж. Став членом УНС в 1949 р. Полишив у смутку дружину Марію, сина Петра, 3 доньки: Тересу, Ірену і Христину, 2 внуків, брата і 3 сестри. Похорон відбувся 20 вересня 1972 р. на цвинтарі St. Francis, Phoenix, Arizona.

Вічна Йому Пам'ять!
Т. Кубарич, секр.

ВІКТОР ВАСИЛЕНКО, член УНС Відд. 379 Б-ва св. Юрія в Чикаґо, Ілл., помер 6 вересня 1972 р. на 68 р. ж. Народився в Полтаві, Україна і став членом УНС 1950 р. Полишив у смутку доньку Валентину, і 2 внуків. Похорон відбувся 9 вересня 1972 р. на цвинтарі Elmwood Pk., River Grove, Ill.

Вічна Йому Пам'ять!
М. Сенків, секр.

ГРИГОРІЙ ДАЦЬКО — член УНС Відд. 163 Т-ва Єдність у Філядельфії, Па., помер на 77 р. ж. Став членом УНСоюзу в 1926 р. Полишив у смутку дружину і брата. Похорон відбувся 2-го жовтня 1972 р. на цвинтарі св. Марії у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ПАМ'ЯТАЙМО ПРО ПЕРЕСЛІДУВАНИХ В УКРАЇНІ! ВКЛЮЧАЙМОСЯ В АКЦІЇ ЇХ ОБОРОНИ!

ІСТОРІЯ НЕ ПИШЕТЬСЯ БЕЗ ДЖЕРЕЛ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

ціях та фірмах вважається як особливий осяг, здобутий працею, здібностями та персональними якостями.

До науково - професійної категорії зачисляються: вчені різних галузей; професори; лікарі; професійні бібліотекарі; дентисти, ветеринари і фармацевти; інженери; архітекти; журналісти; учителі та вчительки американських, канадських і українських гімназій; працівники дослідних інституцій; учителі українознавства з вищою або еквівалентною освітою; інші професійні працівники, тут не зазначені.

В культурній ділянці: літератори; мистці пензля та пера; музики; працівники театру; солісти і співаки; скульптори; визначні філянтропи та меценати (які щедро підтримують українську науку та мистецтво); інші заслужені діячі культури та суспільного життя.

Важливу категорію становлять люди, що вже є на емеритурі, але в минулому виконували поважну службу в науці, вихованні, адміністрації, політичній чи громадській діяльності, культурі.

Особи, які відчувають, що вони мають кваліфікацію вміщення в книзі, хоч їхня категорія не зазначена, повинні писати про свою справу на адресу редакції книги.

Щоб задокументувати для історії якнайбільше число тих, хто кваліфікується, бажано, щоб кваліфіковані особи рекомендували інших осіб.

Хочеться вірити, що наше громадянство підтримає цю важливу справу з повним розумінням, і що між нами не буде тих, хто ховав би свою голову в пісок через якісь нераціональні острахи.

Особливо варто, щоб наші молоді інженери та учителі американських та канадських гімназій задокументували свої життєписи в цій книзі, бо їх є найбільше з-поміж інших категорій.

На кінець треба сказати, що вміщення в книгу „Українці в Америці" зв'язане з мінімальною витратою на друк.

У справі вміщення свого життєпису в книгу писати на адресу:

Ukrainians in America, P.O. Box 3295, County Fair Station, Champaign, Ill. 61820.

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що дня 21-го лютого 1973 року, після довгої і тяжкої недуги, на 80-му році життя, упокоїлася в Бозі

бл. п.

МАРІЯ з ГОЛЕГІВ МАНДЗЕНКО

народжена у Білій Церкві на Київщині.
Дружина св. п. генерала Несеня МАНДЗЕНКА.
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ і ПОХОРОН відбулися 23 лютого 1973 р. з церкви Пречистої Богоматері Марії в Мілвокі на цвинтар "Forest Home" в Мілвокі, Віс.

Горем прибиті — ЦВАГЕР з ДРУЖИНОЮ

У ГАЇФІ В ІЗРАЇЛІ СУДИЛИ шістьох обвинувачених у шпигунстві в користь сусідньої Сирії. Головним обвинуваченим був 34-річний араб, народний вчитель, але на лаві підсудних були теж два жиди.

Членам ОбВУА і всім кол. Воякам подаємо болюче сумну вістку, що 16-го лютого 1973 року в Клівленді, Огайо, вибув назавжди з комбатантських рядів наш Незабутній Побратим по Зброї

сл. п.

Д-Р ІВАН РИЖІЙ

кол. сан. поручник УГА і Армії УНР, б. учасник визвольної боротьби України, нагороджений Хрестом Симона Петлюри, Хрестом УГА і Воєнним Хрестом, — на еміграції довголітній діяльний член Нюйоркського Відділу ОбВУА, — зразковий український лікар-патріот.

ПОХОРОН відбувся 21-го лютого ц. р. до церкви св. Андрея в Пармі, Огайо, звідки Тлінні Останки Померлого будуть перевезені на Український Православний Цвинтр в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Достойним: Дружині і Синові Покійного передаємо сердечні вислови глибокого співчуття.

УПРАВА ОбВУА — ВІДДІЛ НЮ ЙОРК

Ділимося сумною вісткою з нашим Членством, що 25-го лютого 1973 р. відійшов у Вічність, довголітній член Управи Товариства

бл. п. д-р проф.

САВА НИКИФОРЯК

ПОХОРОН в середу, 28-го лютого 1973 р. з похоронного заведення П. Яреми до церкви св. Юра в Ню Йорку, а опісля на Український Православний Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вшановній Дружині Покійного та Рідні щирі співчуття складає

Т-ВО ЗА ПАТРІЯРХАЛЬНИЙ УСТРІЙ УКЦЕРКВИ — ВІДДІЛ НЮ ЙОРК

СТАНИЦЯ БРАТСТВА УСС в НЮ ЙОРКУ
подає до відома, що дня 26-го лютого 1973 року помер на 73-му році життя

бл. п.

Мгр. КОНСТАНТИН ЛИСКО

кол. учасник Визвольних Змагань у рядах Легіону УСС і УГА.

ПОХОРОН — в четвер, дня 1-го березня 1973 року о год. 9:30 ранку з церкви св. Юра в Ню Йорку на Український Православний Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Опечаленій Родині передає вислови співчуття.

ВІК ДИТИНИ МІЖ 3 І 5 РОКОМ ЖИТТЯ — ЦЕ ЧАС, КОЛИ ДИТИНА ДІСТАЄ ВСЕ, ЧИМ ВОНА БУДЕ В ДОРОСЛОМУ ВІЦІ. ЦЕЙ ЧАС ТРИВАЄ ДУЖЕ КОРОТКО — НЕ ПРОГАЙНУЙТЕ ЙОГО ДЛЯ ДОБРА ВАШОЇ РІДНОЇ ДИТИНИ!

ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.
зі смутком повідомляє усе Пластове Братство, що дня 25-го лютого 1973 року, на 87-му році життя, відійшов з наших рядів на „Вічну Ватру"

пластун-сеньйор д-р

САВА НИКИФОРЯК

кол. скавтмастер-опікун Пластових З'єднань на Рідних Землях, старшина УСС і УГА та видатний громадський діяч.

ПОХОРОНИ — в середу, 28-го лютого 1973 р. з УК-Церкви св. Юра в Ню Йорку на Український Православний Цвинтар в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Родині Покійного висловлюємо щирі співчуття.

СТАНИЧНА СТАРШИНА і ПРОВІД ОП УПС

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього відійшла від нас, дня 26-го листопада 1972 року наша Найдорожча МАМА і БАБЦЯ

бл. п.

АННА МРУЧКЕВИЧ з дому ДЕМЧУК

залишаючи нас у великому смутку і жалю.

В тих тяжких і сумних хвилинах ми знайшли багато щирости від Родини, Приятелів і Знайомих.

Цією дорогою хочемо зложити нашу щиру подяку Впр. о. д-рові В. Гавличеві ЧСВВ, пароховi церкви св. Юра в Ню Йорку, Впр. о. Л. Лавринюкові за відправи в похоронному заведенні, в Церкві, на цвинтарі, а також о. Л. Лавринюкові за прощальні слова в Церкві про Покійну.

Дякуємо щиро Всім Впр. Отцям церкви св. Юрія за часті відвідини Покійної в хаті, під час довгої і тяжкої недуги і духовної підтримки.

Дякуємо щиро Впр. о. М. Дядьові з Едмонтону, Канада, нашому доброму Приятелеві з рідних околиць за всі Служби Божі і молитви під час життя, по смерти, а також в сороковий день Покійної.

Дякуємо щиро Вп. Сестрам Василіянкам при церкві св. Юрія за молитви і Служби Божі та за відвідини Покійної в похоронному заведенні.

Дякуємо щиро Вп. п. д-рові Я. Воєвідці за щиру і солідну лікарську опіку від першого дня недуги до останніх годин життя Покійної.

Дякуємо щиро дорогій Родині з Канади і Америки, що прибула попрощати Покійну, а нас розрадити у нашому горю, за пожертви на Служби Божі і квіти.

Дякуємо щиро всім Приятелям і Знайомим з Бродів і околиць, що так численно відвідували Покійну в похоронному заведенні, під час всіх похоронних відправ в Церкві і на цвинтарі.

Дякуємо щиро за пожертви на Служби Божі, квіти, телеграми, листовні і телефонічні співчуття і розради у так великому горю, з приводу смерти нашої Дорогої Мами і Бабці.

Зокрема дякуємо щиро всім Знайомим, Приятелям Покійної і всієї нашої Родини за пожертви на Служби Божі в Римі, Канаді, в Америці, квіти, за пожертву на радіопрограму св. Юрія, за пожертву на фонд пл. журналу „Готуйсь".

Дякуємо щиро за дуже численні відвідини Покійної в похоронному заведенні, участи в похоронних відправах в Церкві, а відтак відпровадження на цвинтар, щирі молитви та співчуття.

Дякуємо похоронному заведенні П. Яреми за обслугу.

Нехай Всевишній нагородить Вас всіх кріпким здоров'ям і щедрими ласками, а земля прибраної Батьківщини змішана з грудкою Рідної Землі, буде легкою нашій Найдорожчій Мамі і Бабці.

В безмежному смутку:
доньна — СТЕФАНІЯ САВЧУК з Родиною
син — ВОЛОДИМИР МРУЧКЕВИЧ з Родиною
донька — ЛІДІЯ ЧЕРНИК з Родиною

З глибоким смутком сповіщаємо, що дня 16-го лютого 1973 року в Пармі, Огайо, несподівано відійшов у Вічність на 66-му році життя

бл. п.

ПЕТРО ПОЛЯНСЬКИЙ

народжений у Нижанковичах, Західня Україна

ПОХОРОНИ відбулися дня 19-го лютого 1973 року з похоронного заведення Головчака на цвинтар св. Петра й Павла.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

У важкому горі:
ВОЛОДИМИРА — дружина
ЮРІЙ — син з дружиною АРЕТОЮ і донькою НАТАЛКОЮ
ЕВГЕНІЯ ДУБАС — сестра з родиною
МИРОСЛАВ — брат з родиною
НЕСТОР КУЗИЧ — тіточний брат з родиною
д-р ВАСИЛЬ і СОФІЯ МАЛИНОВСЬКІ — свати
і близька та дальша Родина в Америці й Европі

Замість квітів на свіжу могилу Дорогого Шваґра
сл. п. інж. РОМАНА КОСА
складаємо 30.00 долярів
на Фонд Катедри Українознавства при Гарвардському Університеті.
Віра й Ярослав ВЕРГАНОВСЬКІ

Замість квітів в пошану пам'яті
Мґр. Константина Лиска
складають 50.00 долярів
на видання Енциклопедії в Сарселі, Франція
Марійка і Іванка КОЦІ

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. Ангелини Косановської
Матері працівнички Пластової Корпорації „Молоде Життя" п. МАРІЇ ШЕПАРОВИЧ, на сплату Пластового Дому в Ню Йорку зложили члени Дирекції й працівники „Молодого Життя":

„Молоде Життя" — 20.00 дол.;

По 5.00 дол. — Андрейко Микола, Білостоцький Тиміш, Близнак Ольга, Дорожинський Павло, Копистянський Андроник, Петріна Роман, Рогожа Роман, Соболь Роман.

Разом 60.00 дол.

ЛІКАРСЬКО-КУЛЬТУРНІ НОВИНКИ

Кожний з нас знає, але не завжди об'єктивно оцінює значення українського лікаря - громадянина серед суспільства. Він бо, обтяжений професійною працею, проводячи нераз довгі години при ліжку тяжко хворого, старається по змозі своїх сил, іноді коштом особистих вимог, чи родинного життя, плекати ідеали, які він приніс ще з Рідного Краю, а саме брати активну участь у житті української громади, підтримувати давні українські традиції та морально й матеріяльно допомагати рідній справі там, де заходить потреба. Про це все говорять статистичні цифри: провід чи участь у різних організаціях, різних політичних, науково - культурних і релігійних діях, а також у мистецькому житті української громади. Лікареві, у його щоденному, виповненому до останньої години, житті, велику підтримку й допомогу дає його дружина.

Ось тут — жмінка спостережень вашого принагідного кореспондента про кілька подій в останніх тижнях:

Лікарська „Ялинка"

Секція Дружин Лікарів при Українському Лікарському Товаристві Північної Америки, Відділ Метрополії Ню Йорку, — це працьовита мало реклямована й мало відома широкому загалові організація, яка вже понад десять років веде культурно-виховну й харитативну діяльність, збираючи фонди на допомогу українським вдовам і сиротам поза межами Америки, включно з країнами за залізною заслоною, влаштовуючи імпрези з добірною програмою.

20-го січня ц. р. відбулася з великим успіхом у виповнених приміщеннях Українського Інституту Америки 11-та з черги традиційна „Ялинка", призначена родинам членів УЛТПА і гостей.

Після могутньої коляди „Бог Предвічний", яку відспівали всі присутні, довголітня голова Секції п-і Олександра Терлецька привітала гостей, представляючи значення цього Різдвяного святкування для збереження традицій нашого рідного Народу, зокрема для молодого покоління, який у неволі окупанта не має змоги величати Свята Різдва Христового. Вона сказала: „Нехай за нашими вікнами пливе симфонія світел, музики та багатства, розгуляність людей, що розгублюють торжество Різдва в жадобі бенкетування... Нам, хоч і на чужині, буде звучати прадідна коляда, з якої будемо брати невичерпну силу вищости духа й віру в непереможність правди у велич нашого майбутнього. Христос Рождається!"

Мистецька програма почалась скрипковим сольо Петра Ріверса, якому акомпаньювала Рома Грабарчук. Рома Грабарчук прорецитувала після того поему Богдана Лепкого „На Різдво". Фортепіянове сольо „Етюд ц-моль ч. 12, опус 25" і „Ноктюрн е-моль ч. 72, опус 25" виконала п-і Рената Патрило.

На закінчення д-р Маркіян Мігоцький, голова УЛТПА, Відділу Метрополії Ню Йорк змалював святочність і теплоту спільного відсвяткування радісного й величного дня Народження Христа, пригадав подібні святкування на рідній землі, нав'язавши до сьогоднішнього часу, де лікарі, навантажені щоденною працею, обтяженою складними обставинами теперішнього життя, все таки знаходять час щоб підтримувати свою професійну організацію, невідлучну частину української громади на еміграції. Зокрема він підкреслив значення відсвіження її молодими професійними силами. Він закликав кожного члена У Л Т П А вкласти у працю Т-ва не тільки час, але й запал, надхнення і душу, щоб додати до модерного лікарського вишколу досвід українських лікарів і створити сприятливі обставини для розбудови Т-ва, збільшуючи його кадри новими, молодими членами, які готові служити українській громаді і своєму народові.

Тому, що роковини незалежности й соборности Української Народної Республіки припадали два дні пізніше, 22-го січня і що це був день (1950 р.) також заснування УЛТПА, присутні відспівали український національний гимн.

До пізньої ночі гості „Ялинки" провели на товариській гутірці за перекускою яку приготовили пані Секції Дружин Лікарів, співаючи коляди під орудою д-ра Олега Волянського під акомпаньямент д-ра Олега Сохана.

Показ українських екслібрісів

Небуденна подія в Українській громаді Метрополії Ню Йорк відбулась 21 січня ц.р. а саме: відкриття виставки українських книжкових знаків (екслібріс) із збірки знаного колектора мистецьких творів д-ра Миколи Кузьмовича у приміщеннях і заходами Об'єднання Мистців Українців в Америці, очолюваного с к у льптором Михайлом Черешньовським Це була перша цього розміру виставка в Америці, яка дала змогу любителям графічного мистецтва побачити понад 200 книжкових знаків 53-ох мистців і графіків XX століття. Збірка включала цінні експонати мистців: О. Кульчицької, В. Кричевського, О. Усачова, Л. Хижинського, Я. Музики, а з більш новіших: М. Бутовича, Я. Гніздовського, С. Гординського, Л. Гуцалюка, П. Ковжуна, Е. Козака, М. Осінчука, Н. Хасевича, П. Холодного та інших.

Д-р М. Кузьмович представив історію і розвиток українських книжкових знаків, а його дружина п-і Оля частувала перекускою.

Концерти українськох коляд

Кореспондентові вдалось, вислухавши різні різдвяні релігійні коляди (кантати і т. п.) презбитеріянських і католицьких американських церков, почути також чудові українські колядки у виконанні церковного хору української православної катедри св. Володимира в Ню орку під д и р и ґентурою проф. Василя Завітневича, які виконано майже бездоганно в акустичній церкві.

Не менше милою несподіванкою був концерт новоствореного (як казали нам: „щойно в пеленках") хору при церкві св. Михаїла в Йонкерсі, Н. Й. Програма складалась з н а й кращих коляд наших передових композиторів: Стеценка, Людкевича, Нижанківського, Леонтовича, Барвінського, Купчинського та інших. Хоч акустика шкільної авдиторії при церкві не була ідеальна. концерт, не зважаючи на коротку підготову, завдяки дириґентові д-рові Олегові Сохановi (який поруч медичних студій перейшов відповідний вишкіл у музичній консерваторії) — випав гарно. Солісти цього хору це: П. Ганкевич, Люба Сохан та Е. Чорній. Опісля позамісцеві гості і духовні особи зустрінулись на прийнятті в гостинному домі п-і Віри і д-ра Юрія Кушнірів.

Ервес

„Київ" у Празі

Прага. — У столиці Словаччини Братіславі збудовано модерний готель - хмарочос, який дістав назву „Київ". Братіслава це місто з великими спортовими традиціями і таким же великим стадіоном, площею для фігурної їзди на ковзанах тощо. Цієї зими в лютому-березні там відбудуться змагання за світовий чемпіонат з фігурної їзди на ковзанах по кризі. З огляду на зростаючу кількість любителів спорту й туризму, в Братіславі збудували кілька готелів і мотелів для гостей. Московська „Правда" з 21 лютого писала: „З огляду на змагання за світовий чемпіонат, будується кілька нових будинків, у тому й готель - хмарочос під назвою „Київ".

Звернення до українських установ і організацій у справі „Енциклопедії Етнічних Організацій в ЗСА" та „Історії Українців у ЗСА"

Із рамени Центру Етнічних Дослідів в Кентському Стейтовому Університеті в короткому часі буде розісланий запитник до всіх етнічних організацій в ЗСА відносно їхньої діяльности. На основі запитника буде виготовлена перша обширна „Енциклопедія Етнічних Організацій в ЗСА", яка охоплюватиме понад 50 окремих етнічних спільнот в Америці. До уваги береться релігійні, культурні, професійні, наукові, культурні, економічні, політичні, братські, суспільно-громадські, освітні, військові, молодечі, спортові й інші установи й організації.

У зв'язку з цим дослідженням звертаємося до всіх українських установ у ЗСА якнайшвидше надіслати адреси на які вишлемо запитник. Як відомо, Дослідчий Центр у співпраці з Українським Історичним Товариством збирає відповідні матеріяли для опрацювання „Історії Українців у ЗСА". Насвітлення діяльности окремих українських організацій є надзвичайно важливе в опрацюванні згаданої історії. Тому, при цій нагоді, звертаємося до всіх українських установ, щоб вони виготовили короткі нариси про їхну діяльність, наголошуючи важливіші події в житті даної організації, працю поодиноких провідних діячів, які причинилися до її розвитку й інші важливіші інформації. Деякі українські організації в ЗСА вже перестали існувати. Проте ще живуть їхні члени, які могли б подати важливі інформації про їхню діяльність у формі короткого історичного нарису або особистого спогаду. Всі ці матеріяли із зазначенням прізвищ їхніх авторів будуть використані при опрацюванні історії.

Це вперше переводиться систематичний перепис і дослідження життя усіх українських організацій в ЗСА і тому дуже важливо, щоб ми мали повний адресар українських організацій.

Також просимо надсилати видання окремих організацій (книжки, часописи, ювілейні книги, річні звіти, брошури, статті та інші видання).

Все листування і видання просимо надсилати на адресу: Dr. Lubomyr R. Wynar, Director, Program for Ethnic Studies, Kent State University, Kent, Ohio 44240.

Український Інститут Модерного Мистецтва

Чикаґо.—Ще в жовтні м. р. заходами Українського Інституту Модерного Мистецтва, спершу в домівці — ґалерії Інституту та потім у Мистецькому Центрі в Еванстоні, Ілл., відбулася виставка карти і скульптур 5 канадських модерністів середнього покоління: Ігоря Дмитрика, Едварда Зеленака, Петра Колісника, Роналда Костинюка і Давида Самила. Деякі твори були випозичені з приватних збірок З нагоди виставки Український Інститут Модерного Мистецтва опублікував зразково оформлену програму, великого формату, з відомостями про мистців та репродукціями їх творів. Видання збагачує вступна, інформаційно-пояснювальна стаття Марії Охримович із Торонта: „Реаґуючи на попередні напрямки і стилі, нова ґенерація мистців спрямовує всю свою увагу на зорову експресію твору, утотожнення форми із змістом, і на заледве помітні нюанси в композиціях", сказано в її із знанням теми написаній передмові.

Добродійний концерт на користь Церкви

4-го лютого 1973 р. в Українськім Народнім Домі в Ірвінґтоні Н. Дж. жіночий хор „Горлиця", що є при Т-ві прихильників УНР, та ансамбль бандуристів станиці І УД УНА, дав концерт. Прихід призначено на закінчення побудови церкви Святого Вознесенія в Мейплвуді, Н. Дж. Концертова програма складалася з хорових точок — різдвяних та світських пісень під керівництвом дириґента Василя Пташинського, а н с амблю бандуристів під проводом Володимира Ющкевича і дириґента Осипа Головацького.

У І частині хор „Горлиця" співав ряд колядок, як: „На Рождество Христове", „Возвеселімся", „На Йорданській річці" тощо, та щедрівок: „Що то за предиво", „Коло двора", „Ходив походив" і ін. Акомпаніювала хорові студентка Валентина Приходько.

Квартет з чотирьох осіб: О. Степова, Н. Пташинська, Т. Самчук та Г. Слинько проспівали пісні: „Зацвіла в долині" та „Взимку".

У ІІ частині концерту виступив ансамбль бандуристів в супроводі хору, який виконав пісні: „Вітер віє", „Ой, у полі корчомка" та „Віє буря". Як жіночий хор „Горлиця" під дириґуванням В. П т а ш инського, так і ансамбль бадуристів - дивізійників під керівництвом В. Юркевича, та дириґента хору О. Головацького виконали своє завдання успішно, бо на прохання публіки мусіли виступити ще додатково: і так хор „Горлиця" проспівав пісню „Побажання", а ансамбль бандуристів дві пісеньки, а між ними й маршову: „Машерують добровільці".

У ІІІ частині програми знову виступив хор „Горлиця", який проспівав ряд світських пісень, як: „Привіт Вітчизні", „Зашуміла калинонька", „Рідні Карпати", „Нічка цікавая", „Пісня мисливця" тощо.

Обидва хори виступали без винагороди. Свій труд вони присвятили для добра церкви і громади. Увесь дохід того ж дня передано на руки голови парафіяльного уряду церкви св. Вознесення В. Кирейка.

К. Степовий

ВІДЗНАЧУЮТЬ РОКОВИНИ СТАЛІНҐРАДСЬКОЇ БИТВИ

Волгоґрад. — В цьому році проминуло 30 років від часу закінчення відомої битви під Сталінґрадом (нині перейменованого на Волгоґрад). Програна німецьких гітлерівських військ під Сталінґрадом (битва закінчилася 2. 2. 1943 р.) започаткувала відступ німців з СССР та остаточну німецьку військову катастрофу в 1945 році. Роковини сталінґрадської битви відзначаються торжественно в самому Волгоґраді, а також в усьому СССР. Совєтська преса переповнена матеріялами і спогадами про цю битву і про „геройство совєтської армії". В статтях, однак, хоч і пишеться про Сталінґрад і сталінґрадську битву, немає ніяких згадок про Сталіна, тодішнього головнокомандуючого збройними силами СССР.

Український Народний Союз

— проголошує —

ПРИДІЛ СТИПЕНДІЙ на академічний рік 1973-74

Стипендії будуть признані Стипендійною Комісією УНСоюзу студентам визначних коледжів та університетів, які є членами УНСоюзу щонайменше два роки, на основі їх студійних досягнень (поступу в науці), потреби фінансової допомоги та активности в громадському та зокрема студентському житті.

Подання слід вносити до 31-го березня 1973 року на окремих друках, по які слід звертатися на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
81-83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303

ТАРЗАН, Ч. 6893. Тарзан зупиняє виправу купця

Стривай, купче! Тут, де я стою, починається країна урурців! Ми, приятелі урурців, які торгували з тобою деяким золотом, стурбовані оповіданням, що його подає шпигун в їх оселі. Це добре відомо, що урурці — миролюбний нарід. Я — Тарзан — може ти чув про мене?

Я не чув про тебе! Прийди на другий тиждень до моєї торговельної станиці — якщо хочеш говорити зо мною!

Ми радо витаємо всіх купців, які приносять до Африки культуру й мир! Але ти знаєш правила, за якими ти дістав свій дозвіл, як купець! Дозволь, щоб я подивився на твій купецький дозвіл... прошу!